

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Analýza srážek ze mzdy na základě probíhající exekuce
Analysis of Deductions from Salary Based on Ongoing Execution

Student: Bc. Simona Lupinská
Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a daní

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Simona Lupinská**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně
Téma: **Analýza srážek ze mzdy na základě probíhající exekuce**
Analysis of Deductions from Salary Based on Ongoing Execution
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Základní charakteristika exekučního řízení
 3. Exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů
 4. Analýza práv a povinností v návaznosti na exekuci realizovanou srážkou ze mzdy
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

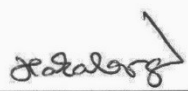
KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda mzdové účetní* 2017. 27. vyd. Olomouc: ANAG, 2017. 631 s. ISBN 978-80-7554-062-1.
RADKOVÁ, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7201-767-6.
SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuce*. Ostrava: KEY Publishing, 2008. 216 s. ISBN 978-80-87071-91-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 27.04.2018

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě 27. 4. 2018

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Lupinská', is written over a horizontal dotted line.

Bc. Simona Lupinská

OBSAH

1 Úvod.....	6
2 Základní charakteristika exekučního řízení	8
2.1 Pojem exekuce.....	8
2.2 Výkony rozhodnutí v ČR	8
2.2.1 Soudní výkon rozhodnutí	8
2.2.2 Exekuce	9
2.2.3 Daňový výkon rozhodnutí	9
2.2.4 Výkon správního rozhodnutí	9
2.3 Nalézací a exekuční řízení.....	9
2.4 Exekutor	10
2.4.1 Stanovené požadavky	10
2.4.2 Jmenování do funkce.....	11
2.4.3 Výkon exekutorské činnosti	11
2.4.4 Státní dohled.....	12
2.5 Účastníci exekučního řízení	13
2.6 Exekuční návrh.....	14
2.6.1 Náležitosti exekučního návrhu	14
2.6.2 Exekuční titul	14
2.7 Rejstřík zahájených exekucí.....	15
2.8 Zahájení exekučního řízení	15
2.8.1 Výzva k zaplacení	16
2.9 Exekuční příkaz.....	16
2.9.1 Součinnost oprávněného	17
2.9.2 Součinnost povinného	17
2.10 Odklad exekuce	17
2.11 Zastavení exekuce	18
2.12 Odvolání proti rozhodnutí exekutora	18
2.13 Způsob provedení exekuce.....	19
2.13.1 Exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů.....	19
2.13.2 Exekuce příkázáním pohledávky.....	20
2.13.3 Exekuce postižením závodu	20
2.13.4 Exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí.....	21
2.13.5 Zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitostech	22
2.13.6 Exekuce pozastavením řidičského oprávnění	23
2.13.7 Nepeněžitá plnění	23

2.14 Zvláštní účet exekutora	24
2.15 Náklady exekuce	24
2.15.1 Odměna exekutora.....	24
2.15.2 Účelně vynaložené náklady.....	25
2.16 Ukončení exekučního řízení.....	26
3 Exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů	27
3.1 Srážky na základě zákona.....	27
3.1.1 Srážky povinné	27
3.1.2 Srážky nepovinné	28
3.2 Srážky na základě dohod.....	29
3.2.1 Dohody o srážkách ze mzdy od 1. 1. 2014.....	29
3.2.2 Dohody o srážkách ze mzdy do 31. 12. 2013.....	30
3.3 Exekuce soudních exekutorů realizována srážkou ze mzdy	31
3.3.1 Exekuce soudních exekutorů.....	31
3.3.2 Zahájení exekuce.....	32
3.3.3 Předčasné ukončení exekuce	35
3.3.4 Řádné ukončení exekuce srážkami ze mzdy	37
3.3.5 Přerušování srážek ze mzdy	37
3.4 Druhy příjmů zaměstnance, které podléhají srážkám	39
3.5 Daňový bonus a přeplatek z ročního zúčtování daně	41
3.5.1 Daňový bonus.....	41
3.5.2 Roční zúčtování daně	41
3.5.3 Shrnutí možného postihu daňového bonusu a přeplatku z ročního zúčtování daně	41
3.5.4 Výjimka z postihu	43
3.6 Nezabavitelné částky.....	43
3.6.1 Struktura nezabavitelné částky.....	43
3.6.2 Typy a výše nezabavitelných částek	44
3.7 Vyživovací povinnost v návaznosti na nárok povinného na nezabavitelné částky.....	44
3.7.1 Vyživovací povinnost mezi manžely	44
3.7.2 Vyživovací povinnosti neprovdané matky	45
3.7.3 Vyživovací povinnosti vůči nezaopatřeným dětem	45
3.7.4 Vyživovací povinnost mezi předky a potomky.....	45
3.7.5 Výjimka z uvedeného pravidla o vyživovaných osobách	46
3.8 Běžné a přednostní pohledávky.....	46
3.8.1 Přednostní pohledávky	47
3.8.2 Běžné pohledávky	47
3.9 Pořadí exekučních srážek	48

3.9.1 Pořadí vymáhaných pohledávek.....	48
3.9.2 Postupu plátce mzdy.....	49
3.9.3 Aplikace třetinové systému v rámci srážek ze mzdy	49
3.10 Mzda vyplacena nadvakrát.....	50
3.10.1 Riskantní varianta.....	50
3.10.2 Bezpečná varianta	50
3.11 Mzda a jiné příjmy vyplacené natřikrát.....	51
3.12 Mzda za delší časové období.....	53
3.12.1 Jednorázové poskytované odstupné	54
4 Analýza práv a povinností v návaznosti na exekuci realizovanou srážkou ze mzdy	55
4.1 Nestandardní situace	55
4.1.1 Několik plátců mzdy	55
4.1.2 Změna plátce mzdy	59
4.1.3 Srážky z dávek nemocenského pojištění	61
4.2 Žaloby na plátce mzdy	63
4.2.1 Žaloba oprávněného	64
4.2.2 Žaloba povinného	64
4.3 Příklad exekuce srážkami ze mzdy	65
4.3.1 prosinec 2017	65
4.3.2 leden 2018	68
4.3.3 únor 2018.....	70
4.3.4 březen 2018	73
4.4 Statistika exekucí v ČR	77
4.5 Připravovaná oddlužovací novela	77
4.5.1 Výhody připravované novely	77
4.5.2 Možné nevýhody připravované novely	78
5 Závěr.....	79
Seznam použité literatury	81
Seznam zkratk	83
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Exekuce podle exekučního řádu je nejmladší formou nuceného výkonu rozhodnutí v tuzemsku. Je prováděna soudními exekutory a svým využitím převažuje nad ostatními způsoby vymáhání. Důvod zřízení formy exekuce dle exekučního řádu realizovanou prostřednictvím soudních exekutorů je částečné ulehčení soudům od vymáhací agendy. Tématem exekuce dle exekučního řádu a problematice srážek ze mzdy na základě probíhající exekuce se zabývá tento kvalifikační text.

Cílem diplomové práce je poskytnout základní teoretické znalosti srážek ze mzdy na základě probíhající exekuce a průběhu exekučního řízení. V diplomové práci budou poskytnuty informace o formách a možnostech, které mohou věřitelé využít při vymáhání svých pohledávek, a také budou nastíněny postupy a příklady z jednotlivých částí exekučního řízení.

Diplomová práce bude rozdělena kromě úvodu a závěru do tří hlavních částí. První část se bude týkat teoretických znalostí z oblasti nuceného výkonu rozhodnutí. Druhá část diplomové práce bude zaměřena na exekuci realizovanou srážkou ze mzdy a jiných příjmů, kde takhle problematika bude blíže rozebrána. Třetí část bude zaměřena na analýzu práv a povinností, které v exekučním řízení mají jejich účastníci. Problematika srážek ze mzdy na základě probíhající exekuce bude blíže znázorněna v praktickém příkladu.

Druhá kapitola bude zaměřena na teoretickou část. Budou zde vysvětleny základní pojmy, které jsou spjaty s exekučním řízením, co je exekuce, jaké formy nuceného výkonu rozhodnutí jsou v České republice a jaký je rozdíl mezi exekučním a nalézacím řízením. Bude nastíněn rozdíl mezi výkonem rozhodnutí soudu a exekucí soudních exekutorů. Dále bude možné vidět, kdo jsou účastníci exekučního řízení a jaké jsou možnosti provedení exekuce. Poté bude vysvětlen pojem exekuční návrh, kdo jej podává a jaké musí mít náležitosti. Bude potřeba také vyjasnit pojem exekuční příkaz a práva a povinnosti které při jeho doručení mají jeho adresáti. Následovat budou případy zastavení či odložení provedení exekuce a vyčíslení nákladů exekučního řízení, které mohou daní účastníci uplatňovat.

Třetí kapitola bude zaměřena na exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů. První část kapitoly bude zaměřena na rozdělení srážek ze mzdy, mezi které patří srážky na základě zákona, dohod a exekucí. Poté bude detailněji rozebrán postup při realizaci srážek ze mzdy na základě exekuce soudních exekutorů, od zahájení exekuce až po specifické případy přerušení provádění srážek. Následovat bude vytýčení příjmů povinného, které mohou být postiženy exekuční srážkou. Jedna z částí této kapitoly bude věnována nezabavitelným částkám, na které má povinný nárok při realizaci srážek ze mzdy na základě exekuce a s tím spojeným vyživovacím povinností. Na konci této kapitoly bude vysvětlen pojem přednostních a nepřednostních pohledávek a nastíněny pokyny při sestavování pořadí exekučních srážek. Budou zde rovněž zobrazeny specifické případy mezd vyplacených nadvakrát či dokonce natřikrát.

Ve třetí kapitole, která se týká práv a povinností v exekuci srážkou ze mzdy budou hned na začátku kapitoly vysvětleny postupy v nestandardních situacích, jako je režim několika plátců mzdy či změna plátce mzdy. Rovněž bude nastíněn odlišný postup při srážkách z dávek nemocenského pojištění. Dále pak bude znázorněn možný postih plátce mzdy, který neplní svoji povinnost. Praktický příklad srážek ze mzdy na základě probíhající exekuce bude znázorněn na ilustračním příkladu v závěru této kapitoly, součástí příkladu budou i povinnosti a práva účastníku řízení.

Diplomová práce by měla sloužit jako „příručka“ exekučního řízení. Cílem práce je poskytnout, jak oprávněným, tak i povinným a dalším zainteresovaným osobám, přehled o exekučním řízení. Cílem je rovněž zpracování ilustračního příkladu, na němž bude vysvětlen postup v jednotlivých fázích exekučního řízení.

Diplomová práce byla zpracována za pomoci metod popisu, komparace, analýzy a syntézy. Práce vychází z legislativy, která je účinná k r. 2018.

2 Základní charakteristika exekučního řízení

2.1 Pojem exekuce

„Exekuce neboli „vykonávací řízení“ znamená výkon exekučního titulu a spočívá ve vymožení peněžité částky od dlužníka (v exekučním řízení „povinného“) ve prospěch věřitele (v exekučním řízení „oprávněného“) nebo k donucení splnění jiné povinnosti, pokud dlužník svou povinnost dobrovolně nesplní. Exekuce je nucený výkon rozhodnutí, který je prováděn soudním exekutorem podle exekučního řádu.“¹

2.2 Výkony rozhodnutí v ČR

V České republice je možné rozlišit výkony rozhodnutí které provádí soudní exekutoři a výkony rozhodnutí které jsou prováděny soudy. Dle občanského soudního řádu (dále jen OSŘ) provádí výkon rozhodnutí soudní vykonavatel. Soudy nemohou vykonávat jen ta rozhodnutí která jsou prvotně vykonávána ve správní či daňové exekuci. Soudní exekutor je fyzická osoba, která vykonává svou činnost podle exekučního řádu (dále jen EŘ) s přiměřeným použitím OSŘ. Druhy výkonů rozhodnutí:

- výkon rozhodnutí dle OSŘ,
- exekuce podle EŘ,
- daňový výkon rozhodnutí podle daňového řádu,
- správní výkon rozhodnutí podle správního řádu.

2.2.1 Soudní výkon rozhodnutí

Nejstarší formou exekuce je exekuční řízení nařizované a prováděné soudem dle OSŘ. Návrh na zahájení výkonu rozhodnutí se podává k příslušnému okresnímu soudu a ten nařizuje výkon rozhodnutí usnesením. Soud pověřuje provedením rozhodnutí soudního vykonavatele. Věřitel ve svém návrhu musí určit jakým způsobem bude výkon rozhodnutí proveden a sám musí určit postižitelný majetek či příjmy povinného které mají být postiženy.²

¹ Exekutorský úřad Praha 3 (eupha3.cz/služby).

² Breburda (2018).

2.2.2 Exekuce

Návrh na zahájení exekuce dle EŘ podává věřitel k soudnímu exekutorovi, který jej poté předloží exekučnímu soudu. Exekuci zahájí exekuční soud, a to vydáním usnesení o nařízení exekuce. Soudní exekutor si sám dohledává majetek a příjmy povinného a může provádět exekuci různými způsoby v rámci jednoho řízení. Exekučním orgánem v exekuci dle EŘ je soudní exekutor.³

2.2.3 Daňový výkon rozhodnutí

S pomocí tohoto druhu výkonu rozhodnutí jsou vymáhány nedoplatky na daních či pokuty které vznikly z daňových řízení. Finanční úřad vystupuje v roli věřitele i vymáhajícího, může se však i rozhodnout a obrátit se na soud s návrhem na nařízení výkonu rozhodnutí nebo využít soudního exekutora. Exekučním titulem je v tomto případě sám vykonatelný výkaz nedoplatků. Pokud bude finanční úřad sám vymáhat svou pohledávku vydá daňový exekuční příkaz. Exekučním orgánem je v tomto případě správce daně a daňový výkon rozhodnutí se řídí především daňovým řádem a podpůrně OSŘ.⁴

2.2.4 Výkon správního rozhodnutí

Výkon správního rozhodnutí nařizuje správní orgán,⁵ který sám vymáhá povinnost kterou dlužníkovi uložil ve správním řízení. Pokud správní orgán něco nařídí či uloží osobě a tato osoba nařízení nerespektuje je správní orgán povinen nařídit výkon správního rozhodnutí. Podnět na správní orgán může podat i samotný občan. Výkon správního rozhodnutí se řídí správním řádem s odkazem na použití daňového řádu.⁶

2.3 Nálezací a exekuční řízení

Civilní proces se dělí na dvě skupiny, které se mohou prolínat. Jedná se o řízení nálezací a řízení exekuční. V řízení nálezacím se jedná o systém, kde se rozhoduje, co je v daném případě právem a co nikoli. Výsledkem tohoto rozhodnutí je tzv. pravomocné

³ Exekuce soudních exekutorů se řídí EŘ s odkazem na přiměřené použití OSŘ.

⁴ Daňový výkon rozhodnutí a výkon správního rozhodnutí bývají často označovány jako exekuce.

⁵ Správním orgánem může být obecní úřad, krajský úřad, stavební úřad aj.

⁶ Breburda (2018).

rozhodnutí, a to za přesně daných podmínek může nabýt povahy exekučního titulu. V civilním exekučním řízení se již přistupuje k donucovacím prostředkům. Tato funkce může bezprostředně zasáhnout do majetkové či osobní sféry subjektu. Civilní exekuce se přímým následkem neplnění povinností, které vyplývají z exekučního titulu.

Základní funkcí civilního exekučního práva je prevence, jedná se o hrozbu realizace donucení splnění povinností. Pokud subjekt nebude respektovat dané rozhodnutí a nesplní jej následuje realizace funkce civilního exekučního práva.

V nalézacím řízení tedy nefiguruje exekutor jedná se o řízení, kde soud hledá právo, snaží se dojít k závěru kdo je věřitel a kdo dlužník, jaká je dlužná částka a do kdy má být uhrazena. V nalézacím řízení tedy soud pravomocně přiznává věřiteli pohledávku. Pokud dlužník nezaplatí v termínu dlužnou částku stává se rozsudek exekučním titulem. Aby byl exekuční titul způsobilý musí na něm být doložka právní moci a vykonatelnosti. Po nesplnění povinnosti dlužníka může věřitel podat exekuční návrh. Exekuční řízení lze provádět na návrh oprávněného tzn. že není automaticky zahájeno po řízení nalézacím.

2.4 Exekutor

Exekutor je jmenován do své funkce ministrem spravedlnosti (dále jen ministr) a měl by být kvalifikovaným odborníkem který svým chováním v soukromém i veřejném životě přispívá k rostoucímu významu a důvěře v úřad exekutora.

2.4.1 Stanovené požadavky

Exekutorem se může stát občan ČR, který je svéprávný, získal vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu právo a právní věda studiem na vysoké škole v ČR, nebo v zahraničí. Absolvování školy v zahraničí jen za předpokladu, že je toto studium uznáno jako rovnocenné, nebo vzděláním, které je uznáno dle zvláštního právního předpisu. Mezi náležitosti, které musí exekutor splňovat jsou povinné absolvování tříleté exekutorské praxe, dále musí být bezúhonný a musí složit exekutorskou zkoušku. Za exekutorskou praxi lze považovat praxe exekutorského koncipienta, exekutorského kandidáta a exekutora.⁷

⁷ § 9 EŘ.

Do exekutorské praxe se zcela započítává praxe soudce, soudce Ústavního soudu, asistenta soudce atd. Z jiné právní praxe lze započítat nanejvýš 2 roky. Za exekutorskou zkoušku lze uznat odbornou justiční zkoušku, advokátní zkoušku, notářskou zkoušku atd.

2.4.2 Jmenování do funkce

Exekutorská komora do jednoho měsíce od uvolnění exekutorského úřadu uskuteční výběrové řízení. Pokud se jedná o navýšení exekutorských úřadů má exekutorská komora povinnost vypsát výběrové řízení, a to do jednoho měsíce po zjištění této skutečnosti. Výstupem z výběrového řízení je rozhodnutí prezidenta Exekutorské komory o tom, zda se některý z uchazečů umístil na prvním místě nebo kteří uchazeči splňují dané požadavky. Dále pak Exekutorská komora podá do 1 měsíce od ukončení výběrového řízení návrh na jmenování exekutora do exekutorského úřadu. Ministr nato jmenuje do exekutorského úřadu exekutora.

Pokud však Exekutorská komora nevybere ve výběrovém řízení vhodného kandidáta, nebo není uskutečněno výběrové řízení v požadované lhůtě má ministr právo vypsát výběrové řízení a na tomto základě jmenuje exekutora, již bez návrhu exekutorské komory.⁸

Následuje složení slibu ministroví a uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za újmu, která by mohla být způsobená činností, kterou bude exekutor vykonávat. Musí být sjednána nejpozději do třiceti dnů od jmenování do funkce exekutora a trvá po celou dobu výkonu exekutorské činnosti. Pokud exekutor zaměstnává zaměstnance musí uzavřít dané pojištění i na škodu způsobenou jeho zaměstnanci při výkonu exekutorské činnosti.

Exekutorský úřad má sídlo v obci, kde je sídlo okresního soudu. Sídlem exekutora může být i jiné místo, ale to jen s předchozím souhlasem Exekutorské komory.

2.4.3 Výkon exekutorské činnosti

Dle EŘ vykonává exekutor nucený výkon exekučních titulů (dále jen exekuční činnost) a další činnosti. Jako další činnosti lze považovat poskytování právní pomoci po vydání exekučních titulů, sepisování listin a vykonávání jiných činností.⁹

⁸ § 10 EŘ.

⁹ Jiná činnost – úschova peněz, listin atd.

Exekutor je při výkonu své činnosti vázán zákony, právními předpisy, Ústavními zákony České republiky a rozhodnutím soudu. Exekutor vykonává svou činnost za úplatu. Zde mohou nastat etické rozpory mezi tím, zda je exekutor orgánem práva či více podnikatel.

Exekutor by měl mít při výkonu své činnosti razítko, průkaz a pečetidlo, které by měly obsahovat dané náležitosti:

- jeho jméno, příjmení a titul,
- označení „soudní exekutor“,
- sídlo exekutora,
- státní znak ČR.¹⁰

Po tom, co je exekutor jmenován do svého úřadu podává návrh k Exekutorské komoře na ustanovení svého zástupce. Zástupce exekutora je ustanoven pro případ nemoci, dovolené, pozastavení či zániku výkonu exekutorského úřadu nebo z jiných důvodů kdy exekutor nemůže vykonávat svou exekuční činnost.

Exekutor může zaměstnat zaměstnance, kteří jeho jménem budou vykonávat exekutorskou činnost. Exekutor je povinen sjednat smlouvu o pojištění za újmu, kterou by mohli způsobit jeho zaměstnanci při výkonu činnosti. Zaměstnanci exekutora:

- exekutorský koncipient,¹¹
- exekutorský kandidát,¹²
- vykonavatel exekutora.¹³

2.4.4 Státní dohled

Ministerstvo spravedlnosti (dále jen ministerstvo) provádí dohled nad činností exekutora i nad exekutorem samotným. Tento dohled se vztahuje rovněž na zvláštní účet. Ministerstvo dohlíží na to, zda jsou postupy exekutora zákonné a dále má dohled nad plynulostí a délkou exekučního řízení. Podnět ke kontrole exekutora může podat jak fyzická, tak i právnická osoba.

¹⁰ Komora exekutorů vydá exekutorovi pečetidlo, průkaz exekutora a razítko, § 13 EŘ.

¹¹ § 19 EŘ.

¹² § 23 EŘ.

¹³ § 27 EŘ.

Při výkonu státního dohledu je ministerstvo oprávněno:

- provádět kontrolu daného exekutorského úřadu,
- nahlížet do listin a spisů, dělat si kopie a výpisy,
- považovat vysvětlení od exekutora, či zaměstnance k věci které se státní dohled týká, nebo požadovat písemné vyjádření,
- po dřívějším oznámení exekutorovi či jeho zástupci vstupovat do prostor exekutorského úřadu.

Exekutor je dále povinen při výkonu státního dohledu zaslat ve stanoveném termínu ministerstvu kopie, které si vyžádalo, dále musí poskytnout písemné vyjádření, nebo se osobně dostavit k ústnímu vysvětlení, pokud jej o to ministerstvo požádá. Státní dohled nad kontrolou exekutorů může provádět i předseda okresního soudu.

Ministerstvo je oprávněno provádět pravidelné kontroly ale i kontroly na podnět fyzických či právnických osob.

2.5 Účastníci exekučního řízení

Účastníky exekučního řízení jsou povinný a oprávněný. Oprávněný je osoba, která podává návrh na provedení exekuce. Jako povinný se jeví ten, koho oprávněný ve svém návrhu označil jako povinného. Jako účastník řízení je rovněž označen manžel povinného, pokud jsou do exekučního příkazu zahrnuta práva, věci nebo jiné majetkové hodnoty které patří do společného jmění manželů. Pro konkrétní část exekučního řízení mohou být účastníky také plátce mzdy, peněžní ústav ale i exekutor, pokud je rozhodováno o jeho nároku na odměnu či náhradu nákladů řízení atd.).

Lze vést exekuci proti jinému, než kdo je v rozhodnutí označen jako povinný nebo ve prospěch jiného, než je označen v rozhodnutí jako oprávněný jen pokud na něj přešla povinnost či přešlo nebo bylo převedeno právo z exekučního titulu. Danou skutečnost je třeba prokázat, a to buď dokladem vydaným či ověřeným státním orgánem nebo notářem, pokud jasně nevyplývá z právního předpisu.¹⁴

¹⁴ § 36 EŘ.

2.6 Exekuční návrh

Exekuční návrh podává oprávněný nebo ten na kterého v rozhodnutí přešlo nebo bylo převedené právo. Pokud povinný nesplní to, co mu ukládá exekuční titul je na oprávněném, aby podal návrh na nařízení exekuce. Exekuční návrh může podat oprávněný až po uplynutí lhůty plnění kde povinný dobrovolně nesplnil co mu bylo v pravomocném rozhodnutí uloženo.¹⁵

2.6.1 Náležitosti exekučního návrhu

V exekučním návrhu musí být stanoven exekutor a jeho sídlo. Dále pak doložen důvod podání takového návrhu a poté kdo daný návrh podal. Exekuční návrh musí být podepsán a datován. V návrhu musí být rovněž identifikovány zúčastněné osoby a přesné označení exekučního titulu. Dále pak oprávněný uvede povinnosti, která má být vymožena a jestli a v jaké výši povinný již vymáhanou povinností splnil. Rovněž je třeba doložit důkazy které potvrzují porušení daných povinností.¹⁶

2.6.2 Exekuční titul

Exekučním titulem je:

- vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek,
- vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek,
- vykonatelný rozhodčí nález, vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci,
- notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu,
- jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.¹⁷

¹⁵ § 37 EŘ.

¹⁶ § 38 EŘ.

¹⁷ § 40 EŘ.

V případě že by exekuční titul neobsahoval lhůtu pro splnění daných povinností je třeba je splnit do **tří dnů** a v případě povinnosti vyklizení bytu je tato lhůta v délce **patnácti dnů** od nabytí právní moci rozhodnutí. Potvrzení o vykonatelnosti exekučního titulu připojí ten orgán, který ho vydal a v případě smírů a dohod orgán který jej schválil.

2.7 Rejstřík zahájených exekucí

Do rejstříku zahájených exekucí (dále jen rejstříku) se zapisují údaje o exekutorovi, u kterého bylo exekuční řízení zahájeno tak i o případném exekutorovi který vedl či teď vede exekuční řízení. Označení exekučního řízení spisovou značkou a také označení exekučního titulu a orgánu který jej vydal, popřípadě osoby, která jej vyhotovila. Dále pak označení, kdo je oprávněný a kdo povinný a povinnosti které mají být exekucí vymoženy. Důležitou informací je rovněž datum zahájení a případného skončení exekučního řízení. Potřebné informace se v rejstříku uchovávají 25 let od skončení exekuce. Rejstřík provozuje ministerstvo a je v elektronické podobě. Údaje do rejstříku zapisuje exekutor či exekuční soud a rejstřík je neveřejný.¹⁸

2.8 Zahájení exekučního řízení

Exekuční řízení je zahájeno na návrh oprávněného, a to dnem kdy exekuční návrh došel exekutorovi. Do 15 dnů ode dne doručení exekučního návrhu požádá exekutor o pověření a nařízení exekuce (dále jen pověření) exekuční soud. Pokud návrh, který podal oprávněný neobsahuje dostatečné informace začne daná lhůta běžet až od data doručení doplnění, opraveného návrhu či exekučního titulu exekutorovi. Žádost o pověření zašle exekutor společně s exekučním návrhem a všemi dokumenty které k tomu přiložil soudu, a to v elektronické podobě a pokud by to nebylo možné tak v listinné. Pokud je žádost doručena soudu je povinností exekutora zapsat údaje do rejstříku zahájených exekucí.

Pokud jsou splněny všechny náležitosti vydá soud pověření do 15 dnů. Pověření zahrnuje označení exekučního soudu, který dané pověření vydal, označení exekutora dále pak označení exekučního titulu a orgánu který ho vydal nebo osoby která jej vyhotovila. Součástí pověření je rovněž označení oprávněného a povinného a datum s podpisem. Pověření se nedoručuje účastníkům řízení. Soud může nařídit exekutorovi, aby návrh zamítl či odmítl.

¹⁸ § 35 EŘ.

Vyrozumění o zahájení exekuce doručí exekutor nejpozději do 15 dnů od doručení pověření¹⁹ oprávněnému. Dále pak vyrozumění o zahájení exekuce zašle nejpozději s prvním exekučním příkazem povinnému. Součástí vyrozumění je exekuční návrh, kopie exekučního titulu a výzvu k zaplacení.²⁰ Ve výzvě ke splnění povinností vyčíslí exekutor vymáhaný nárok a zálohu na snížené náklady exekuce.

Po doručení vyrozumění nesmí povinný nakládat se svým majetkem jakožto i majetkem ve společném jmění manželů.²¹ Výjimkou je použití majetku k provozní či obchodní činnosti a uspokojování základních životních potřeb svých či osob ke kterým má vyživovací povinnost. Jakýkoli právní úkon, kterým povinný porušil tuto povinnost se stává neplatným, avšak až po dovolání exekutora, oprávněného či jednoho z věřitelů na neplatnost právního úkonu. Do té doby je právní úkon považován za platný.

2.8.1 Výzva k zaplacení

Pokud povinný ve lhůtě 30 dnů uhradí vymáhaný nárok a vyčíslenou zálohu na snížené náklady exekuce vydá exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce a právní mocí daného příkazu bude exekuce provedena.

2.9 Exekuční příkaz

Poté co byla exekuce zapsána do rejstříku zahájených exekucí určí exekutor, jakým způsobem bude exekuce provedena. Dle exekučního příkazu nelze provést exekuci před:

- uplynutím lhůty výzvy k zaplacení,
- právní mocí rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce, pokud byl podán ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy k zaplacení,
- zápisem doložky provedení exekuce do rejstříku,
- právní mocí exekučního příkazu.²²

Proti exekučnímu příkazu není žádný opravný prostředek a povinný rovněž s majetkem na který se vztahuje exekuční příkaz nesmí nijak nakládat. Právní úkon by byl

¹⁹ Pověření exekuce – soud nařídil exekuci a pověřil exekutora k jejímu vedení.

²⁰ Pokud exekutor rozhodne, že je potřebné k vedení exekuce poskytnout informace ještě jiným účastníkům zašle jim vyrozumění.

²¹ Generální inhibitorium – omezení povinného v nakládání se svým majetkem.

²² § 47 EŘ.

neplatný.²³ V exekučním příkazu exekutor uvede exekuční soud, označení exekutora, který exekuční řízení vede, exekuční titul a orgán, který jej vydal. Exekutor také v exekučním příkazu označí všechny účastníky včetně rodného čísla povinného dále pak označí povinnost, která má být danou exekucí vymožena a její provedení. Exekutor současně označí osoby, kterým exekuční příkaz doručí a vydá výrok a poučení o odvolání dále označí den a místo vydání exekučního příkazu a podpis exekutora.

2.9.1 Součinnost oprávněného

Exekutor může vyzvat oprávněného, aby navrhl, jaký způsobem bude exekuce vedena, aby označil plátce mzdy či jiného příjmu povinného, fyzickou či právnickou osobu vůči které eviduje povinný pohledávku a uvedl důvod této pohledávky.

2.9.2 Součinnost povinného

Exekutor dále může vyzvat povinného, aby dobrovolně splnil svoji povinnost, kterou mu ukládá exekuční titul. Exekutor je oprávněn nahlédnout do soudního spisu o prohlášení o majetku povinného.

2.10 Odklad exekuce

V situaci kdy se povinný či jeho příslušník rodiny dostal do tíživé životní situace může exekutor či exekuční soud na návrh povinného rozhodnout o odkladu provedení exekuce. V daném případě také exekutor či exekuční soud určí dobu na kterou se provedení exekuce odkládá. Bez návrhu tak může učinit exekutor či exekuční soud v případě, pokud lze očekávat že exekuce bude zastavena. Nevyhoví-li exekutor návrhu do **7 dnů** postoupí jej k exekučnímu soudu společně s exekučním spisem. Exekuční soud o odkladu rozhodne nejpozději do **15 dnů**.²⁴

²³ Speciální inhibitorium – omezení povinného nakládat se svým majetkem, který je postižen exekučním příkazem.

²⁴ § 54 EŘ.

2.11 Zastavení exekuce

Povinný podává návrh na zastavení exekuce ve lhůtě 15 dnů ode dne kdy se dozvěděl o důvodu zastavení exekuce²⁵ a podá jej u exekutora který je pověřený k vedení dané exekuce. Pokud má návrh značené nesrovnalosti nebo byl podán po termínu exekutor jej odmítne, jeli však podáno proti tomuto rozhodnutí odvolání exekutor postoupí věc k vyřízení exekučnímu soudu. Exekutor po doručení návrhu do 15 dnů vyzve další účastníky exekuce, aby se vyjádřili k návrhu na zastavení exekuce. Pokud s návrhem nesouhlasí musí účastníci doložit listiny které prokazují jejich tvrzení. Exekutor nejpozději do 30 dnů vyhová návrhu, pokud uplynula lhůta k možnosti vyjádření účastníků. Pokud účastníci souhlasí exekutor vyhová návrhu i dříve než před stanovenou lhůtou. V případě že by exekutor nevyhověl návrhu postoupí jej exekučního soudu i se spisem.

Bez návrhu může o zastavení exekuce rozhodnout exekutor jen v případě, že se zastavením exekuce souhlasí oprávněný. Pokud oprávněný nesouhlasí, žádá exekutor o rozhodnutí exekuční soud.

Exekutor může exekuci zastavit také v důsledků nesplnění povinnosti oprávněného, a to složením zálohy na náklady exekuce.²⁶

2.12 Odvolání proti rozhodnutí exekutora

Účastník řízení může proti exekutorovi podat odvolání, a to ve lhůtě 15 dnů od doručení příslušeného rozhodnutí. Toto odvolání se podává u exekutora, který dané rozhodnutí vydal a proti němuž je odvolání podáváno.

Odvolání nelze podat proti:

- exekučnímu příkazu,
- příkazu k úhradě nákladů exekuce,
- usnesení o změně nebo zrušení exekučního příkazu,
- rozhodnutí exekutora o návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu.²⁷

²⁵ To neplatí, pokud se jedná o návrh podaný nejpozději ve lhůtě 30 dnů dle výzvy k zaplacení.

²⁶ § 55 EŘ.

²⁷ § 55 písm. c) EŘ.

2.13 Způsob provedení exekuce

Exekuci zaplacením peněžité částky lze provést:

- srážkami ze mzdy,
- příkázáním pohledávky,
- postižením závodu,
- prodejem movitých věcí a nemovitostí,
- správou nemovitosti,
- zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech,
- pozastavením řidičského oprávnění.

Exekuci, kterou je uložena povinnost jiná, než zaplacení peněžité částky se řídí povahou uložené povinnosti. Způsob provedení:

- rozdělením společné věci,
- odebráním věci,
- vyklizením, provedením prací a výkonů.

Pro zajištěnou pohledávku lze exekuci provést prodejem zastavených movitých či nemovitých věcí.

Exekuci lze provést jen stanovenými způsoby a zajistit majetek k provedení exekuce může exekutor jen v takové výši která bude postačovat k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího plánovaného příslušenství, nákladu oprávněného a pravděpodobných exekučních nákladů. Pokud by jeden ze způsobů provedení exekuce nepostačoval k uspokojení oprávněného je možné, aby exekutor rozhodl, že bude exekuce provedena i více způsoby buďto postupně za sebou nebo současně.²⁸

2.13.1 Exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů

Jedná se o preferovaný způsob provedení exekuce, na kterou je aplikován OSŘ upravující výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy. Mzdou je v tomto případě myšlena odměna za práci, do které spadají i náhrady mzdy. Plátce mzdy odpovídá za celkové provedení exekuce srážkami ze mzdy a výpočet srážek ze mzdy povinného vychází vždy z čisté mzdy.²⁹

²⁸ § 59 EŘ.

²⁹ § 60 EŘ.

2.13.2 Exekuce příkázáním pohledávky

Předmětem provedení exekuce příkázáním pohledávky je peněžitá pohledávka povinného na účtu u peněžního ústavu, jiná peněžitá pohledávka vůči třetí osobě a jiná majetková práva, zejména podíly v obchodních společnostech. I v tomto případě je zde odkaz na použití dle OSŘ. Jako jiná majetková práva se jedná o majetková práva, která mohou sloužit k uspokojení pohledávky oprávněného, mají majetkovou hodnotu a nejsou omezena na osobu povinného.³⁰

Příkázání pohledávky z účtu povinného se jedná o běžný, vkladový nebo jiný účet vedený v jakékoli měně u peněžitého ústavu který je v tuzemsku.³¹ Po doručení exekučního příkazu peněžitý ústav zablukuje finanční prostředky na určeném účtu, a to do výše vymáhané pohledávky. Po zablokování účtu si může povinný u peněžitého ústavu jednorázově vybrat částku ve výši dvojnásobku životního minima. Tento nárok musí povinný uplatnit před tím, než budou tyto prostředky fakticky deponovány na účet soudního exekutora.

Při exekuci postižením podílu povinného v obchodní společnosti či jeho členského práva v družstvu³² zaniká účast povinného v obchodní společnosti nebo v družstvu. Vypořádací podíl či likvidační zůstatek který je spojen se zánikem účasti povinného nesmí obchodní společnost či družstvo vyplatit povinnému a uplatní se na ní postupy dle OSŘ upravující výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky.³³

2.13.3 Exekuce postižením závodu

K tomu, aby byl závod či jen jeho část použit při exekuci musí být doloženo že vlastníkem závodu či jeho části je povinný. Exekutor ustanoví v exekučním příkazu správce podniku,³⁴ aby zajistil nepřetržitý chod podniku do jeho prodeje či dražby.³⁵

³⁰ Nejsou omezena na osobu povinného – jedná se o práva která nezanikají smrtí dlužníka. Jedná se například o právo povinného na vydání věci ze soudní nebo jiné úschovy.

³¹ Nelze použít pro vklady na vkladních knížkách, vkladních listech či jiných formách vkladu.

³² Postižení podílu na veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným či postižením členských práv a povinností v družstvu.

³³ §63 EŘ.

³⁴ Správcem by měla být nezávislá osoba.

³⁵ § 70 EŘ.

2.13.4 Exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí

Exekutor je oprávněn zajistit movité věci povinného které sepsal a o kterých se domnívá že by mohly být zničeny či ztraceny. Zajištěné věci jsou v úschově ve skladu exekutora nebo u jiné osoby. Exekutor však nemůže zajistit nosič dat na kterém si povinný pořídil záznam ze soupisu movitých věcí. K exekuci prodejem nemovitosti povinného může exekutor přistoupit jen v případě, že má doložený doklad, že daná nemovitost je ve vlastnictví povinného.³⁶

Věci z exekuce vyloučené

Jedná se o věci, které jsou ve vlastnictví povinného a ten je nezbytně potřebuje k uspokojení hmotných potřeb svých a své rodiny nebo je potřebuje k plnění svých pracovních úkolů. Nelze také povinnému zabavit věci kde jejich počet a hodnota odpovídá obvyklým majetkovým poměrům a jejich prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Mezi věci vyloučené lze zařadit běžné oděvní součásti, snubní prsteny, studijní a náboženskou literaturu, hotové peníze do částky, která odpovídá výši dvojnásobku životního minima a další.³⁷

Soupis movitých věcí

Exekuční příkaz je doručen až při provádění soupisu movitých věcí a vykonavatel exekutora (dále jen vykonavatel) je oprávněn zjednat si přístup do bytu či jiné místnosti povinného, kde se domnívá že by mohl mít povinný nějaké věci. Vykonavatel je dále oprávněn provést prohlídku bytu, sídla, místa podnikání a také je oprávněn otevřít schránky ve kterých by mohl mít povinný majetek. Z prohlídky musí být pořízen záznam a zúčastněné osoby o pořízení záznamu musí být informovány při zahájení prohlídky.

Tzv. soupisem od stolu je myšlen takový soupis kde je movitá věc povinného známa z rejstříku zřízeného ze zákona nebo z jiné evidence a taková věc se do soupisu vkládá zápisem do protokolu.³⁸ Soudní exekutor bez odkladu po zápisu vyrozumí orgán, který rejstřík vede o provedeném zápisu. Pokud movité věci nebyly převzaty do skladu, ale byly ponechány na místě, tak po doručení vyrozumění o nabytí právní moci exekučního příkazu prodejem movitých věcí musí povinný odevzdat dané věci neprodleně soudnímu exekutorovi.

³⁶ § 66 EŘ.

³⁷ § 322 OSŘ.

³⁸ Příkladem takového movitého majetku je auto.

Vyškrtnutí věci ze soupisu

Pokud při soupisu věcí uzná exekutor, že věc, kterou zahrnul do soupisu může patřit jiné osobě, než povinnému oznámí provedení soupisu třetí osobě a poučí jí o možnosti podání návrhu o vyškrtnutí věci ze soupisu a potřebných údajích o uplatnění daného práva.

Ten, který má právo k věci (dále jen navrhovatel) podá návrh do 30 dnů ode dne kdy se dozvěděl o provedeném soupisu u exekutora který soupis provedl. Exekutor rozhodne do 15 dnů od doručení návrhu a rozhodne na základě dokumentů které mu navrhovatel připojil k návrhu. Exekutor vždy vyškrtně věc se soupisu, pokud s tím oprávněný souhlasí či se v průběhu exekuce dozvěděl že povinnému nepatří či ani patřit nemůže. Pokud exekutor návrhu nevyhoví či jen z části vyhoví, je navrhovatel oprávněn podat vylučovací žalobu u exekučního soudu a to do 30 dnů od doručení rozhodnutí exekutora.

Pokud je věc zajištěna a následně vyškrtnuta ze soupisu předá exekutor věc navrhovateli v místě kde ji zajistil, nebo jí předá navrhovateli v sídle exekutora.

Prodej nemovitých věcí

V exekučním příkazu soudní exekutor zakáže povinnému, aby nemovitost na kohokoli převedl či ji jakkoli zatížil. Soudní exekutor také nařídí povinnému, aby jej do 15 dnů od doručení usnesení vyrozuměl kdo a zda je na nemovitou věc předkupní právo, právo věcného břemene či právo nájemní a zároveň poučí povinného, že za neoznámení na něj přechází škoda tím způsobená.

2.13.5 Zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitostech

Exekutor má právo zřídit zástavní právo na nemovitost povinného a tím zajistit vymáhanou pohledávku oprávněného do budoucna. Je zřízeno na zvláštní návrh oprávněného a náklady s tím spojené platí proto oprávněný. Zástavní právo na nemovitost, která je vedena v katastru nemovitostí vzniká doručením exekučního příkazu příslušnému katastrálnímu úřadu. Pokud některá nemovitost nespadá do evidence katastru nemovitostí vzniká exekutorské zástavní právo na nemovitost právní mocí exekučního příkazu. Exekutorské zástavní právo na nemovitost zaniká právní mocí rozhodnutí, kterým exekutor ruší exekuční příkaz, kterým nařídil zástavní právo na nemovitost, nebo zanikne skončením exekuce.³⁹

³⁹ § 69 písm. a) EŘ.

2.13.6 Exekuce pozastavením řidičského oprávnění

Pokud je v exekuci vymáhán nedoplatek výživného⁴⁰ je exekutor oprávněný vydat exekuční příkaz na pozastavení řidičského oprávnění. Jako první exekuční příkaz doručí povinnému a až pak oprávněnému a orgánu který vede registr řidičů. Po doručení exekučního příkazu povinnému se povinnému pozastavuje řidičské oprávnění a nesmí řídit motorová vozidla. Pokud povinný exekutorovi prokáže že potřebuje řidičské oprávnění k uspokojení základních životních potřeb svých a osob ke kterým má vyživovací povinnost exekutor zruší exekuční příkaz. Jestliže povinný doplatil nedoplatek na výživném, tak rovněž exekutor daný exekuční příkaz zruší. Exekutor sám oznámí orgánu, který vede registr řidičů, že zrušil exekuční příkaz pozastavením řidičského oprávnění.⁴¹

2.13.7 Nepeněžitá plnění

Při exekuci vyklizením je povinnému uložena povinnost vyklidit nemovitost⁴² nebo její část. Vyrozumění o vyklizení se dozví povinný minimálně 15 dnů předem. V případě exekuce odebráním věci se musí jednat o věci které jsou zastupitelné, hromadné a individuálně určené. V tomto případě je někomu uložena povinnost, aby jiné osobě vydal nějakou věc. Exekutor ji za pomoci věřitele musí najít a pak jí předá věřiteli. K rozdělení společné věci může dojít prodejem, a to tak že se společná věc prodá a výtěžek se rozdělí mezi spoluvlastníky. Exekuci rozdělením může také dojít k jasnému rozdělení majetku a to např. vytyčením hranic pozemku. Exekucí provedením prací nebo výkonů dělíme na zastupitelné plnění (objedná jinde, vymáhá náklady), nezastupitelné plnění (pokuty připadající státu) a obnovení původního stavu (na náklady povinného).

⁴⁰ Do 4. 10. 2017 výživné na nezletilé dítě, od 4. 10. 2017 až do 26 let věku.

⁴¹ § 71 písm. a) EŘ.

⁴² Nemovitostí je myšlen pozemek nebo stavba.

2.14 Zvláštní účet exekutora

Exekutor má založen účet pro vymožené peněžité plnění, kde drží vymožené peněžité prostředky odděleně od vlastních. Výpisy ze zvláštního účtu uchovává v elektronické či listinné podobě. Exekutor jasně určí v exekučním příkazu, na jaký účet a pod jakým variabilním a konstantním symbolem mají být částky na daný účet připsány. Exekutor může rovněž v exekuční příkazu určit, že vymožené peněžité plnění bude rovnou posíláno na účet oprávněného.

2.15 Náklady exekuce

O nákladech exekuce rozhoduje soudní exekutor, a to příkazem k úhradě nákladů exekuce. Ve lhůtě 8 dnů lze proti podat námitky. V případě že exekutor námitkám v plném rozsahu nevyhoví rozhoduje exekuční soud. Po uplynutí lhůty pro námitky nabývá příkaz právní moc.⁴³

2.15.1 Odměna exekutora

Odměna za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky činí:

- do 3 000 000 Kč základu 15 %,
- z přebývajících částky až do 40 000 000 Kč základu 10 %,
- z přebývajících částky až do 50 000 000 Kč základu 5 %,
- z přebývajících výše až do 250 000 000 Kč základu 1 %.

Částka, která přesahuje 250 000 000 Kč se do základu nezapočítává. Odměna exekutora je minimálně ve výši 2 000 Kč.⁴⁴

Pokud povinný ve stanovené lhůtě třiceti dnů od doručení výzvy ke splnění povinnosti splní svou povinnost a k tomu zaplatí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného přísluší exekutorovi odměna ve výši 50 % odměny za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky. Exekutorovi v tomto konkrétním případě přísluší minimálně částka ve výši 1 000 Kč. Zálohu na náklady exekuce a lhůtu k jejich splnění určuje exekutor.

⁴³ § 87 EŘ.

⁴⁴ Do 1. 4. 2017 byla minimální odměna exekutora ve výši 3 000 Kč

2.15.2 Účelně vynaložené náklady

Náhrada hotových výdajů

Exekutor má nárok na náhradu hotových výdajů, a to ve výši 3 500 Kč, v těchto nákladech jsou zahrnuty soudní poplatky, telekomunikační poplatky, opisy, kopie atd. Pokud výše oprávněných výdajů exekutora přesáhne výši 3 500 Kč náleží exekutorovi výše hotových výdajů v plné výši, avšak tyto výdaje musí prokázat.

Pokud povinný splní ve stanovené lhůtě svou povinnost a k tomu zaplatí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady povinného přísluší exekutorovi částka ve výši 1 750 Kč. Pokud skutečně vynaložené výdaje překročí danou částku musí tuto částku exekutor prokázat a pak je mu přiznána plná výše prokázaných výdajů.

Náhrada za ztrátu času

Náhrada nákladů za ztrátu času přísluší exekutorovi v případě, kdy výkon exekuční činnosti je mimo sídlo exekutorského úřadu. Náhrada nákladů přísluší exekutorovi za čas strávený do tohoto místa a zpět. Náhrada činí 50 Kč na osobu za každou započatou čtvrt hodinu nejvýše však 500 Kč za jednu cestu do místa které není sídlem exekutora a zpět.

Náhrada za doručení písemností

Za doručení písemností exekutorovi přísluší náhrada ve výši hotových účelně vynaložených výdajů a paušální částka připadající na jednu písemnost ve výši 50 Kč.

Daň z přidané hodnoty je možné rovněž zařadit do nákladů exekuce, jelikož většina soudních exekutorů jsou plátcí daně z přidané hodnoty. Oprávněný má nárok na náhradu nákladu účelně vynaložených k vymáhání jeho nároku.⁴⁵

⁴⁵ Účelně vynaložené náklady oprávněného jsou náklady právního zastoupení, právní pomoc soudního exekutora aj.

2.16 Ukončení exekučního řízení

Pověření exekutora k provedení exekuce zaniká:

- vymožením nároku a s tím spojených nákladů exekuce a nákladů oprávněného,
- vyloučení exekutora soudem,
- zastavení exekuce soudním exekutorem nebo soudem,
- došlo ke změně soudního exekutora,
- při spojení exekučních řízení soudem v případě že se nejedná o soudního exekutora který povede spojená řízení.

Pokud je exekuce ukončena splněním vymáhané povinnosti i s příslušenstvím a náklady exekuce a náklady oprávněného, či povinný splnil ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy k splnění povinnosti vymáhaný nárok a uhradil zálohu nebo bylo exekuční řízení zastaveno je povinnosti soudního exekutora zaslat oznámení o skončení exekuce všem orgánům a osobám které vedou zápis o probíhající exekuci. Zaslat oznámení je soudní exekutor také povinen osobám kterým byla v exekuci uložena nějaká povinnost.⁴⁶ Jedná se o oznámení nikoli rozhodnutí a osoby či orgány které disponují majetkem povinného který byl postižen vydaným exekučním příkazem uvolní tento majetek v plném rozsahu a umožní mu s ním disponovat.

⁴⁶ Uložena povinnost např. zaměstnavateli povinného, bance, u které má povinný vedený běžný účet aj.

3 Exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů

Pojmem srážky ze mzdy je myšlena skutečnost, kdy je zaměstnanci legálně krácena odměna za práci.⁴⁷ Srážku provádí zaměstnavatel, který tímto uspokojuje závazky, které má zaměstnanec. Srážky ze mzdy lze provádět na základě právních předpisů. Zaměstnavatel tedy nemůže libovolně zaměstnanci srážet ze mzdy jakoukoli částku, musí se řídit předpisy.

Dle zákoníku práce (dále jen ZP) rozlišujeme tři skupiny srážek ze mzdy:

- srážky na základě zákona,
- srážky na základě dohod,
- srážky na základě exekucí.

Maximální možná srážka ze mzdy se vypočítává u všech srážek ze mzdy zaměstnance stejně. Dané skupiny srážek ze mzdy jsou si rovny, není nikde uvedeno, že je automaticky jedna srážka nadřazena druhé.

3.1 Srážky na základě zákona

Srážky ze mzdy na základě zákona je možné rozdělit do dvou kategorií. Srážky povinné a nepovinné.

3.1.1 Srážky povinné

Tyto srážky se vypočítají z hrubé mzdy (respektive u zálohy na daň z příjmů fyzických osob ze superhrubé mzdy). Odečtením těchto srážek od hrubé mzdy je získána čistá mzda, která je následně vyplacena zaměstnanci.

⁴⁷ Srážkami z příjmů zaměstnance jsou myšleny srážky ze mzdy, platu a z jiných příjmů zaměstnance z pracovněprávního vztahu (dále jen srážky ze mzdy).

Plátce mzdy je povinen k výplatnímu termínu provést svému zaměstnanci srážku ze mzdy:

- na zálohu na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti,
- na pojistné na všeobecné zdravotní pojištění,
- na pojistné na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.⁴⁸

3.1.2 Srážky nepovinné

Srážky nepovinné jsou uplatňovány na čistou mzdu zaměstnance a zaměstnavatel je může ale nemusí provést vůči svému zaměstnanci na základě podmínek stanovených v zákoníku práce.⁴⁹ Jedná se především o srážky na základě minulých neoprávněných plateb ve prospěch zaměstnance.

Jednotlivé nepovinné srážky:

- na zálohu na mzdu, plat, kterou je zaměstnanec povinen vrátit, protože nebyly splněny podmínky pro přiznání této mzdy nebo platu,
- na úhradu nevyúčtované zálohy na cestovní náhrady či jiné nevyúčtované zálohy poskytnuté zaměstnanci k plnění jeho pracovních povinností,
- na úhradu náhrady mzdy, platu v době prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti, nebo karantény na něž zaměstnanec nemá právo,⁵⁰
- na úhradu náhrady mzdy či platu za dovolenou na níž nemá zaměstnanec právo.

⁴⁸ § 145 a § 146 ZP.

⁴⁹ § 147 odst. 1 písm. c) – e) ZP.

⁵⁰ § 147 odst. 1 písm. e) ZP, § 192 ZP.

3.2 Srážky na základě dohod

3.2.1 Dohody o srážkách ze mzdy od 1. 1. 2014

Dohoda o srážkách ze mzdy se nyní řídí především dohodou o srážkách ze mzdy dle nového občanského zákoníku (dále jen NOZ).⁵¹ Dohoda slouží k zajištění dluhů zaměstnance vůči zaměstnavateli nebo jiným věřitelům. Zaměstnavatel může uzavřít dohodu dle ZP, která se týká členských příspěvků zaměstnance v odborové organizaci.⁵²

Příjmy, ze kterých lze provést srážku na základě uzavřené dohody:

- mzda nebo plat,
- odměna ze smlouvy o výkonu závislé práce zakládající mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem obdobný závazek,
- náhrada mzdy nebo platu,
- jiné příjmy, s nimiž se při výkonu rozhodnutí nakládá jako se mzdou nebo platem.

Způsob výpočtu srážek ze mzdy se řídí OSŘ a nařízením o nezabavitelných částkách. Tento způsob výpočtu srážek se uplatňuje na provádění srážek ze mzdy na základě exekuce, ale i při provádění srážek na základě zákona či dohod. Jedinou výjimkou při způsobu výpočtu srážek ze mzdy představují dohody o srážkách ze mzdy uzavřené v období od 1. 4. 2014 do 27. 2. 2017 dle tehdejšího znění § 2045 NOZ. Kdy zaměstnavatel mohl provést srážku ze mzdy svého zaměstnance ve výši, jež nesměla přesáhnout polovinu hrubé mzdy zaměstnance. Tzv. pravidlo o polovině mzdy se na dohody o srážkách ze mzdy uzavírané ode dne 28. 2. 2017 již nevztahuje a je z § 2045 NOZ vypuštěno.

⁵¹ § 2045 NOZ.

⁵² § 146 písm. c) ZP.

Mezi srážky na základně dohody od 1. 1. 2014 je možné zařadit:

- dohodu a srážkách ze mzdy, kde účastníky této dohody jsou zaměstnavatel a zaměstnanec a jedná se o zajištění soukromoprávních dluhů,⁵³
- dohodu o srážkách ze mzdy, kde jsou účastníky dohody věřitel a zaměstnanec. U této dohody je zapotřebí souhlasu zaměstnavatele a tato dohoda slouží k zajištění soukromoprávních dluhů,⁵⁴
- dohodu o srážkách ze mzdy, kde v tomto případě uzavírá dohodu zaměstnavatel a odborová organizace. Zaměstnanec musí k dohodě o srážkách z jeho příjmů vyslovit souhlas. Jedná se o zajištění členských příspěvků za členství zaměstnance v odborové organizaci,⁵⁵
- nepojmenovanou dohodu,⁵⁶ zde neplatí standardní pravidla, jedná se pouze o dobrovolný platební nástroj zaměstnance k uspokojení jeho dluhů. Uzavírá jí zaměstnavatel se svým zaměstnancem, věřitel není účastníkem dohody.

Pokud se jedná o druhou či další dohodu o srážkách ze mzdy mohou zaměstnavatelé přenést náklady spojené s placením srážek na zaměstnance.⁵⁷

3.2.2 Dohody o srážkách ze mzdy do 31. 12. 2013

Před rokem 2014 bylo možné, aby zaměstnanec uzavřel dohodu se svým zaměstnavatelem k hrazení svých pracovněprávních dluhů vůči němu.⁵⁸ Tyto dohody se používaly především k placení sjednaných úhrad za používání služebních aut a telefonů pro soukromé účely. Obdobnou dohodou, která se hojně využívala byla dohoda týkající se členských příspěvků zaměstnance v odborové organizaci.⁵⁹ Dohoda neprošla změnami právní úpravy a řídí se stále podmínkami stanovenými v ZP.

⁵³ § 2045 NOZ.

⁵⁴ § 2045 NOZ.

⁵⁵ § 146 písm. c) ZP.

⁵⁶ § 1746 odst. 2 NOZ.

⁵⁷ § 2046 NOZ.

⁵⁸ § 327 ZP.

⁵⁹ § 146 písm. c) ZP.

Zaměstnanec mohl rovněž uzavírat dohody i s jinými osobami. Dohody se týkaly výživného a zaměstnavatel k těmto dohodám nemusel vyjádřit souhlas.⁶⁰ Zaměstnavatel tedy provedl zaměstnanci srážku, aniž by k ní sám vyjádřil souhlas.

Další z dohod, kterou mohl zaměstnanec uzavírat se zaměstnavatelem byla tzv. nepojmenovaná dohoda.⁶¹ Jedná se o dobrovolnou platbu, nikoli vynucenou. Zaměstnavatel tedy srážel zaměstnanci libovolnou částku, výši částky si zaměstnanec sám určil, a posílal ji na jeho zvolený účet. Tato dohoda, byla nejvíce rozporuplnou, neřídila se základními podmínkami o srážkách ze mzdy nýbrž bylo možné zaměstnanci srazit takovou částku, která byla rovna jeho mzdě.

Staré dohody o srážkách ze mzdy do 31. 12. 2013 jsou stále v platnosti a řídí se předchozími právními předpisy. Zaměstnavatelé tedy budou srážet ze mzdy podle dřívějších předpisů až do doby, než dojde k úhradě, nebo zániku pohledávek.

3.3 Exekuce soudních exekutorů realizována srážkou ze mzdy

Problematika srážek ze mzdy je velice složitá, mezi nejnáročnější patří srážky na základě exekuce. Jedná se o srážky, které vymezují společná pravidla pro provádění všech srážek ze mzdy. Exekuční řízení má několik forem, které všechny slouží k nucenému vymáhání uložených peněžitých povinností.

Způsob vzniku řeší každá forma exekuce odlišně avšak v případě srážek ze mzdy čerpají shodně z občanského soudního řádu.⁶²

3.3.1 Exekuce soudních exekutorů

Exekuční řád přímo neupravuje problematiku srážek ze mzdy a v této souvislosti odkazuje na adekvátní použití OSŘ. Pro to, aby mohla být exekuce srážkami ze mzdy uskutečněna je nutná existence vykonatelné pohledávky. Vykonatelnou pohledávkou je míněna pohledávka věřitele, která je splatná vůči dlužníkovi, který je zaměstnán. Tato pohledávka musí být rovněž přiznána vykonatelným rozhodnutím soudu. V případě exekuce soudních exekutorů je vykonatelným titulem (exekučním titulem) zpravidla rozsudek či usnesení soudu.

⁶⁰ § 551 Občanského zákoník.

⁶¹ § 51 Občanský zákoník.

⁶² OSŘ.

3.3.2 Zahájení exekuce

Postup při zahájení exekuce:

1. návrh oprávněného na nařízení exekuce je doručen soudnímu exekutorovi,
2. soudní exekutor požádá exekuční soud o pověření a nařízení exekuce,
3. exekuční soud vydá pověření k vedení exekuce a doručí vydané pověření pouze soudnímu exekutorovi,
4. soudní exekutor zašle oprávněnému vyrozumění a zahájení exekuce,⁶³
5. soudní exekutor vydá exekuční příkaz a doručí jej povinnému, oprávněnému a plátcí mzdy.

Plátce mzdy i když by mohl vědět o případné budoucí exekuci která by měla být uskutečňována formou srážek ze mzdy nemá právo provádět jakékoli předčasné srážky na mzdě povinného.

Tedy když plátce mzdy vyplatil celou částku mzdy povinnému i když věděl o probíhajícím exekučním řízení před exekučním orgánem nijak nepochybil. Pro plátce mzdy je rozhodující okamžik kdy mu je doručen exekuční příkaz srážkami ze mzdy. V tuto chvíli vznikají plátcí mzdy povinnosti, které jsou jasně uvedené v OSŘ:

- plátce mzdy musí provádět srážky ze mzdy povinného a danou výši srážek nesmí vyplatit povinnému,
- povinný ztrácí právo na vyplacení části mzdy která odpovídá dané výši srážek.⁶⁴

Po doručení exekučního příkazu musí plátce mzdy při každém výplatním termínu provádět srážky ze mzdy povinného.

Částka, která připadá na srážku plátce mzdy nevyplatí povinnému, ale ponechá si jí u sebe.⁶⁵ Takto ponechanou výši srážky by měl plátce mzdy držet odděleně od svých finančních prostředků a vyčkat na další vývoj exekučního řízení.

Při souběhu s jinými srážkami je rovněž důležité datum doručení exekučního příkazu, jelikož slouží jako rozhodný den pro pořadí vymáhané pohledávky. Plátce mzdy si ponechává srážky ze mzdy povinného do té doby, než se nařízená exekuce srážkami ze mzdy stane pravomocná. Exekuční orgán vyrozumí plátce mzdy o tom, že je exekuce pravomocná a

⁶³ Povinnému je zašle většinou až s exekučním příkazem.

⁶⁴ § 282 OSŘ.

⁶⁵ Tyto srážky se tzv. deponují.

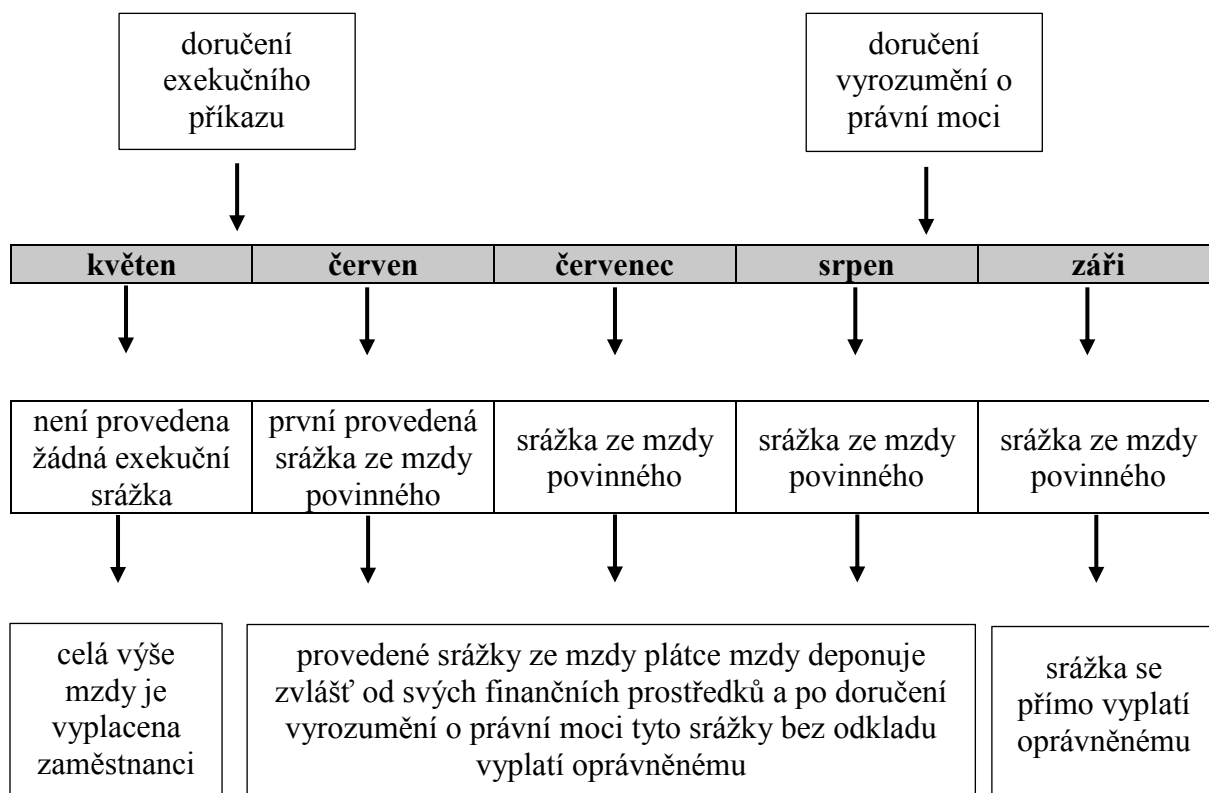
tím dochází ke konci deponování sražených částek. Plátce mzdy po doručení vyrozumění o nabytí právní moci vyplatí všechny dosud deponované srážky ze mzdy najednou oprávněnému. Plátce mzdy tak učiní bez odkladu a při následujícím výplatním termínu nebude srážky deponovat, ale rovnou je odešle oprávněnému viz obr. č. 3.1.

Příklad

Exekuční příkaz byl doručen plátcí mzdy na konci měsíce května. Na mzdu již vyplacenou se exekuční srážky aplikovat nemohly, i kdyby plátce měl tušení o zahájeném exekučním řízení, které se týká jeho zaměstnance.

Po doručení exekučního příkazu zaměstnance nazýváme povinným a plátce mzdy musí na každé mzdě povinného provést srážku s tím, že povinnému musí nechat částku která připadá na jeho nárok na nezabavitelné částky. V červnu a následujících měsících před doručením vyrozumění o právní moci je tedy povinnému vyplacena mzda, která je krácena o srážky ze mzdy. Tuto část příjmu povinného plátce mzdy bude deponovat. Na konci srpna je plátcí mzdy doručeno vyrozumění o právní moci a plátce mzdy bez odkladu vyplatí jednotně všechny zatím provedené srážky ve prospěch oprávněného na uspokojení jeho vymáhané pohledávky. V měsíci září je rovněž na mzdu povinného uvalena srážka, ale v tomto případě plátce mzdy rovnou vyplatí srážku oprávněnému bez jakéhokoli deponování.

Obrázek č. 3.1: Zahájení exekuce – doručení vyrozumění o nabytí právní moci

Zdroj: Vlastní zpracování dle Breburda (2018).

3.3.3 Předčasné ukončení exekuce

Plátcí mzdy může být ve lhůtě, kdy čeká na vyrozumění o nabytí právní moci, které by potvrdilo oprávněnost nařízené exekuce srážkami ze mzdy na úkor povinného doručeno rozhodnutí o zrušení či zastavení exekuce. Povinný má nárok se před exekučním orgánem odvolat, popřípadě mohly nastat jiné okolnosti které nebyly ve shodě s právními předpisy a následkem je zrušení vydaného exekučního příkazu.

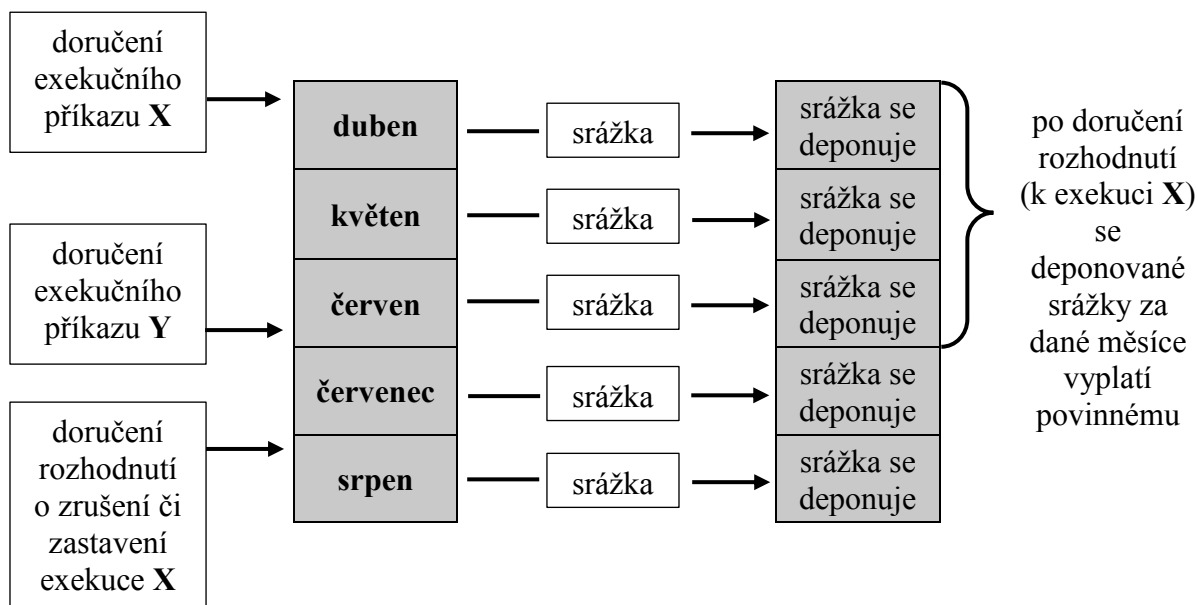
Plátce mzdy po doručení takového rozhodnutí musí všechny zatím provedené a deponované částky bez odkladu vyplatit povinnému. V tomto případě se hledí na povinného jako by na jeho mzdu nebyl nikdy uvalen exekuční příkaz srážkami ze mzdy. Po doručení a vyplacení deponovaných částek povinnému plátce mzdy již zase bude další mzdu svému zaměstnanci vyplácet v plné výši. K postupu, kdy je povinnému vyplacená celková částka připadající na deponované srážky dochází jen tehdy pokud dojde ke zrušení či zastavení pouze jedné jediné nařízené exekuce.

Pokud by došlo k tomu, že by plátce mzdy jednal unáhleně a hned po doručení exekučního příkazu začal sražené částky vyplácet ve prospěch oprávněného musel by následně po doručení rozhodnutí o případném zrušení či zastavení exekuce částku ve výši srážek dle práva vyplatit povinnému. V téhle situaci je pochybení na straně plátce mzdy a ten dané srážky povinnému musí zaplatit, a to třeba i z vlastních finančních prostředků.

Při souběhu s více srážkami ze mzdy, které mají být vynaloženy na uspokojení více různých pohledávek se deponované srážky vrací povinnému pouze za dobu před vznikem souběhu. Ostatní deponované částky se použijí na uspokojení vymáhaných pohledávek, které následují po zrušené či zastavené exekuci viz obr. č. 3.2.⁶⁶

⁶⁶ Breburda (2018).

Obrázek č. 3.2: Postup plátce mzdy při souběhu vymáhaných pohledávek

Zdroj: Vlastní zpracování dle Breburda (2018).

Mezi předčasně zastavenou exekuci lze zahrnout také **vydání rozhodnutí o zastavení exekuce** které však nastane až po doručení vyrozumění o nabytí právní moci. Mnohdy k takovéto situaci dochází tehdy kdy oprávněný v průběhu exekuce srážkami ze mzdy na povinném svou pohledávku vymůže. Plátce mzdy po doručení rozhodnutí o zastavení exekuce srážkami ze mzdy přestane na mzdu povinného uvalovat srážky. Příští mzdu (po doručení rozhodnutí o zastavení) vyplatí v plné výši povinnému.⁶⁷

Pokud by plátce mzdy po doručení vyrozumění o právní moci vyplatil ve prospěch oprávněného provedené srážky není v žádném případě povinen tyto srážky jakýmkoli způsobem vracet. Byl totiž v právu, když dané srážky vyplatil oprávněnému. O možný vzniklý přeplatek, který by mohl vzniknout jak u oprávněného či exekučního orgánu musí povinný požadovat přímo u nich nikoli u svého plátce mzdy. Daný přeplatek by měl oprávněný či exekuční orgán vyplatit přímo povinnému. Plátce mzdy by při žádosti a vyplácení přeplatku již vůbec neměl figurovat.⁶⁸

V ojedinělých případech může plátce mzdy u exekučního orgánu požádat o zastavení exekuce srážkami ze mzdy u povinného. A to tehdy kdy během jednoho roku jsou buď

⁶⁷ OSŘ.

⁶⁸ Breburda (2018).

postižitelné příjmy povinného v nepatrné výši a s ohledem na výši nezabavitelných částek které musí zůstat povinnému nelze provést srážku nebo postižitelný příjem nemá žádný.⁶⁹

3.3.4 Řádné ukončení exekuce srážkami ze mzdy

Při řádném ukončení exekuce srážkami ze mzdy dochází k plnému uspokojení vymáhané pohledávky. Srážkami musí být uspokojena jistina dané vymáhané pohledávky, její příslušenství a náklady řízení. Pokud je celková výše uhrazena, plátce mzdy přestane provádět srážky ze mzdy povinného a tím exekuce srážkami ze mzdy zaniká, aniž by bylo vydáno zvláštní oznámení či rozhodnutí.

Povinností plátce mzdy je vyčíslení daných částek jakožto i odměny soudního exekutora a náhrady nákladů na provedení exekuce. Tyto náklady soudní exekutor vyčíslí až ke konci řízení a vydá tzv. příkaz k úhradě nákladů exekuce. Pro plátce mzdy bývá obtížné vyčíslit příslušenství k dané vymáhané pohledávce, a proto výpočet příslušenství bývá spíše orientační.⁷⁰ Je vhodné, aby zúčastnění mezi sebou alespoň v nějaké míře komunikovali a vzájemně si poskytovali informace, jelikož složitost výpočtu padá na bedra plátce mzdy a všichni jistě chtějí, aby exekuce byla úspěšně ukončena.

Plátce mzdy v situaci, kdy si není jistý výpočtem či jen preventivně, pošle před domnělým ukončením exekuce realizací soudnímu exekutorovi, popřípadě oprávněnému avízo o celkové vypočtené výši a datu případného ukončení exekuce. Oprávněný zpravidla reaguje upřesněním výše vymáhané pohledávky. Plátce mzdy tímto opatřením předchází možným sporům s oprávněným, které by mohly skončit podáním žaloby proti plátcí mzdy.⁷¹

3.3.5 Přerušování srážek ze mzdy

O přerušování provádění srážek ze mzdy rozhodne exekuční orgán v době, kdy exekuce srážkami ze mzdy již běží. Existují dvě formy odkladu, kde jedna je ze sociálních důvodů a druhá z důvodu procesně ekonomických.

⁶⁹ § 290 OSŘ.

⁷⁰ Do příslušenství jsou řazeny především úroky z prodlení a penále.

⁷¹ Breburda (2018).

Odklad ze sociálních důvodů

K takové situaci dochází tehdy, kdy se povinný bez svého zavinění dostal do nepříznivého stavu a při přetrvávajících srážkách ze mzdy by následky byly pro něj samotného nebo na jeho příslušníky rodiny nepříznivé. Oprávněný nesmí být odkladem nijak vážně poškozen. Aby exekuční orgán návrhu vyhověl musí jej podat sám povinný. Následkem vyhovění návrhu se exekuce srážkami ze mzdy neruší nýbrž pozastavuje.⁷²

Plátce mzdy po doručení rozhodnutí o odkladu při následujícím výplatním termínu neuvalí na mzdu povinného srážku nýbrž mu celou mzdu vyplatí. Pokud má povinný nařízených více exekucí srážkami ze mzdy musí být shodně povolen odklad u všech souběžně probíhajících exekucí. Jedná se o dočasné opatření, které má pomoci povinnému v nastalé těžké situaci. Exekuční orgán může stanovit délku na kterou se odklad bude vázat, avšak i tak musí o jeho ukončení rozhodnout a poté informovat plátce mzdy. Plátce mzdy po doručení rozhodnutí o ukončení odkladu bude postupovat standardním způsobem znovu na mzdu povinného uvalovat srážky.

Odklad z důvodu procesně ekonomických

Exekuční orgán o odkladu rozhodne i bez návrhu povinného v případě že očekává možné zastavení exekuce. V době, kdy již odklad běží (po doručení rozhodnutí o odkladu plátcí mzdy) mohou účastníci předkládat příslušené procesní návrhu a exekuční orgán je bude mezitím shromažďovat a vyhodnocovat jejich oprávněnost.

V této situaci plátce mzdy po doručení rozhodnutí o odkladu bude nadále provádět srážky ze mzdy povinného ale s tím rozdílem že je nebude posílat oprávněnému nýbrž je bude deponovat. Ve zvýhodněném postavení není oprávněný ani povinný nýbrž ani jeden z nich nemá právo na výplatu sražených částek. Pokud je rozhodnuto o zastavení exekuce plátce mzdy deponované srážky vyplatí bez odkladu po doručení o rozhodnutí o zastavení exekuce ve prospěch povinného, případně se použijí na uspokojení dalších vymáhaných pohledávek. Pokud je plátce mzdy doručeno rozhodnutí o ukončení odkladu vyplatí deponované srážky bez odkladu oprávněnému a dále postupuje obvyklým způsobem (opět pokračuje v provádění srážek) jako by k odkladu vůbec nedošlo.

⁷² § 266 a § 289 OSŘ.

Specifické případy

Ve specifických případech je možné, aby bylo přerušení či neprovádění srážek i v důsledku jiných než dosud popsaných skutečnostech. Dané případy přerušení nebo neprovádění srážek ze mzdy:

- velmi nízký postižitelný příjem povinného v návaznosti na ponechání výše nezabavitelných částek,
- při změně plátce mzdy,
- pracovní neschopnost povinného,
- více plátců mzdy,
- zahájení insolvenčního řízení.⁷³

3.4 Druhy příjmů zaměstnance, které podléhají srážkám

Příjmy povinného, které jsou uvedené níže podléhají srážkám ze mzdy. Příjmy, které zmíněny nejsou lze postihnout jinou formou exekuce či je nelze vůbec postihnout.⁷⁴

Od 1. 9. 2015 nastala změna která se týká postihu odměny z dohody o provedení práce. Daná dohoda se již nespadá do režimu exekuce příkazáním jiné peněžité pohledávky, ale je zařazena do kategorie příjmů podléhajícím srážkám ze mzdy na základě zákona, dohod či exekuce. Daná změna bude uplatňovaná na nové exekuce srážkami ze mzdy ale také rovněž na probíhající exekuce srážkami ze mzdy, které byly již nařízeny nebo zahájeny před účinnosti novely tedy před 1. 9. 2015.

⁷³ Breburda (2018).

⁷⁴ Bližší vysvětlení pojmu jiné exekuce viz. následující kapitola.

Krácení odměny za práci v podobě srážek lze provádět:

- na mzdě nebo platu jakožto i odměny z dohody o pracovní činnosti a provedení práce⁷⁵ a odměnu za pracovní nebo služební pohotovost,
- na odměně členů zastupitelstva územních samosprávných celků,
- na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče, které jsou vypláceny opakovaně, Následující uvedené příjmy jsou náhrady za práci, které mohou být poskytovány současně s ní:
- náhrady mzdy nebo platu,
- nemocenské,
- peněžitá pomoc v mateřství,
- důchody,
- stipendia,
- podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci,
- odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá v souvislosti se skončením zaměstnání,
- peněžitá plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá v souvislosti se zaměstnáním,
- dávky vyplývající ze smlouvy o výměnku podle,
- náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti a náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti,
- výsluhový příspěvek vojáků z povolání nebo příslušníků bezpečnostních sborů,
- příspěvek k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v sociální oblasti,
- příspěvek k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona upravujícího ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich.⁷⁶

Povinný může mít více příjmů které podléhají srážkám ze mzdy u různých zaměstnavatelů. Plátcí mzdy mohou být mimo jiné také obce a kraje, Česká správa sociálního zabezpečení, Úřad práce a jiné instituce. Každý takový ústav má právo a také povinnost

⁷⁵ Nově od 1. 1. 2014.

⁷⁶ § 299 OSŘ.

provádět na základě zákona, uzavřené dohody či nařízené exekuce srážkami ze mzdy. Každý takový institut provádí srážky ze mzdy a jiných příjmů na úkor povinného. Srážky provádí jen z těch příjmů, které sám vyplácí povinnému.⁷⁷

3.5 Daňový bonus a přeplatek z ročního zúčtování daně

Mezi jiné peněžité pohledávky, které za určitých podmínek lze postihnout a celou jeho výši vyplatit ve prospěch oprávněného je daňový bonus a přeplatek z ročního zúčtování daně.

3.5.1 Daňový bonus

Daňový bonus je nárok poplatníka daně z příjmů fyzických osob na určitou míru daňového zvýhodnění na vyživované dítě, která převyšuje jeho daňovou povinnost za rok. Na základě daňového přiznání následně finanční úřad tento přeplatek vyplatí. Pokud se jedná o zaměstnance, který pravidelně pobírá mzdu zaměstnavatel, pokud má zaměstnanec podepsané prohlášení vypočte mzdu a následně také zálohu na daň. Od této zálohy se odečte daňové zvýhodnění vypočtené poměrem na každý měsíc. Daňovým bonusem je částka, o kterou převyšuje daňové zvýhodnění nad daňovou zálohou.

3.5.2 Roční zúčtování daně

Na roční zúčtování daně má nárok zaměstnanec, který pobíral mzdu od jednoho zaměstnavatele, nebo od více zaměstnavatelů postupně za sebou a podepsal u nich prohlášení a požádal o provedení ročního zúčtování daně. Při měsíčním výpočtu zálohy na daň z příjmu zaměstnance není možné uplatnit všechny slevy.⁷⁸

3.5.3 Shrnutí možného postihu daňového bonusu a přeplatku z ročního zúčtování daně

Daňový bonus ani roční přeplatek daně nejsou obvyklými příjmy které spadají do příjmů, které odměňují zaměstnance za práci. Jedná se tedy o tzv. jiné peněžité pohledávky.

⁷⁷ Breburda (2018).

⁷⁸ Nelze uplatnit slevu na manželku nebo školkovné.

Nespadají do již zmíněných příjmů, které podléhají srážkám ze mzdy, a proto je nelze srážet na základě exekučního příkazu srážkami ze mzdy.⁷⁹

Daňový bonus a roční přeplatek na dani lze exekucí postihnout, avšak jen pokud je doručen exekuční příkaz příkázáním jiné peněžité pohledávky. Je potřeba aby byly splněny některé následující požadavky jinak by nebylo možné exekuci příkázáním jiné peněžité pohledávky provést. Je potřeba aby v exekuční příkazu byla jasně postižitelná pohledávka identifikována.⁸⁰ Příkázána pohledávka musí existovat, tzn. musí existovat i nárok na tuto pohledávku. Je však možné, aby existující pohledávky byly splatné až v budoucnu či pohledávky, které mají existující právní důvod budou v budoucnu teprve vznikat.

Je důležité, aby byl exekuční příkaz příkázáním jiné peněžité pohledávky doručen v přesně daném časovém rozmezí, pokud by byl doručen moc brzy či příliš pozdě stal by se neúčinným. V případě **daňového bonusu** je potřeba, aby byl příkaz doručen až po tom, co zaměstnanec podepsal prohlášení k dani za daný kalendářní rok. Příkaz by se stal neúčinným v případě, kdyby byl doručen až po posledním vyplacení daňového bonusu za příslušný rok. Co se týče **ročního zúčtování daně** je nezbytné, aby byl příkaz doručen až po tom, co zaměstnanec požádá o roční zúčtování daně. Tento příkaz by se stal neúčinným, kdyby již došlo k vyplacení přeplatku při ročním zúčtování daně.

Nelze do jednoho exekučního příkazu zahrnout všechny přeplatky z ročního zúčtování daně či všechny daňové bonusy. Je zapotřebí aby exekuční orgán každý rok vydával nový exekuční příkaz příkázáním jiné peněžité pohledávky vztahující se na roční zúčtování daně či daňových bonusů.⁸¹

V případě daňového bonusu zaměstnavatel po doručení exekučního příkazu příkázáním jiné peněžité pohledávky obstaví následující daňové bonusy. Po doručení vyrozumění o právní moci vyplatí všechny splatné bonusy oprávněnému najednou. Následné splatné bonusy se vyplácejí přímo oprávněnému.

Zaměstnavatel postihne celou částku daňového bonusu, popřípadě přeplatku na ročním zúčtování daně. Z časového hlediska se exekuční příkazy řadí podle dne, kdy byl exekuční

⁷⁹ Breburda (2018).

⁸⁰ Příkladem identifikace může být: daňový bonus za aktuální měsíc či přeplatek ročního zúčtování daně za r. 2017.

⁸¹ Jeden příkaz na daňový bonus by měl pokrýt všechny daňové bonusy v jednom roce.

příkaz doručen zaměstnavateli. Tedy daňový bonus či přeplatek na ročním zúčtování se vyplácí ve prospěch nejstarší exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky.⁸²

3.5.4 Výjimka z postihu

Exekucí jiných peněžitých pohledávek nelze postihnout všechny peněžité pohledávky. Mezi pohledávky, které jsou vyloučeny z dané exekuce jsou cestovní náhrady, které musejí být v plné výši vyplaceny zaměstnanci. Povaha tohoto druhu exekuce dále vylučuje takové peněžité pohledávky, které jsou vázány na povinného a nejsou převoditelné.

3.6 Nezabavitelné částky

Jedná se o částky, které nesmí být zabaveny povinném a mají sloužit k uspokojení jeho základních životních potřeb. Jelikož je systém srážek vybudován na dlouhodobém charakteru musí existovat určitá regulace sražené částky. Nezabavitelná částka musí být vždy vyplacena povinnému a je tak činěno také proto, aby povinný byl ochoten vykonávat práci za níž pobírá mzdu na které jsou prováděny srážky.

3.6.1 Struktura nezabavitelné částky

Nezabavitelná částka se skládá z několika částí, které se novelizují v nařízeních vlády. Jednou z částí, která je potřeba při určení srážek ze mzdy je životní minimum.⁸³ Životní minimum jedince (dále jen ŽMJ) se od 1. 1. 2012 nezměnilo a činí **3 410 Kč**. Další hodnotou jsou normativní náklady na bydlení (dále jen NNB) na jednu osobu na byt, který je užíván na základě nájemní smlouvy dle počtu obyvatel dané obce od 50 000 do 99 999 a činí od 1. 1. 2018 **5 928 Kč**.⁸⁴ Částky ŽMJ a NNB jsou důležité pro výpočet srážek, jelikož jejich součtem dostaneme hodnotu **9 338 Kč** nad kterou se zbytek čisté mzdy sráží bez omezení.

⁸² Breburda (2018)

⁸³ Životní minimum je zákonem stanovená minimální hranice peněžitých příjmů občana. Částka nedosahující ani této hranice je považována za hmotnou nouzi.

⁸⁴ Nařízení vlády č. 407/2017 Sb. pro rok 2018.

3.6.2 Typy a výše nezabavitelných částek

Typy a výše nezabavitelných částek jež musí být vyplacené povinnému jehož čistá mzda je postižená srážkou:

- nezabavitelná částka na osobu povinného, tato částka je rovna dvou třetinám součtu ŽMJ a NNB, tzn. $2/3 \times (3\,410 + 5\,928) = \mathbf{6\,225,33\,Kč}$,
- nezabavitelná částka na každou osobu které je povinen poskytnout výživné je rovná jedné čtvrtině nezabavitelné částky na osobu povinného, tzn. $1/4 \times (2/3 \times (3\,410 + 5\,928)) = \mathbf{1\,556,33\,Kč}$.

Jednotlivé nezabavitelné částky se samostatně nezaokrouhlují k zaokrouhlení nahoru na celé koruny se přistupuje až při celkovém součtu v daném měsíci.

Nárok na nezabavitelnou částku na osobu povinného nemusí povinný nijak dokládat vůči plátcí mzdy je automatický. Kdežto nárok na nezabavitelnou částku na vyživovanou osobu musí povinný doložit plátcí mzdy který srážky provádí. Pokud jsou tyto skutečnosti plátcí mzdy známy a jsou prokazatelné nemusí povinný doložit daný nárok.⁸⁵

3.7 Vyživovací povinnost v návaznosti na nárok povinného na nezabavitelné částky

3.7.1 Vyživovací povinnost mezi manžely

Vyživovací povinnost mají mezi sebou manželé. Nezabavitelná částka na manžela či manželku je ponechána povinnému po celou dobu trvání manželství, a to bez ohledu na to, zda manželé žijí ve společné domácnosti. Vyživovací povinnost a nárok na ponechání nezabavitelné částky na manžela či manželku má povinný i v případě že má druhý z manželů vlastní příjem. Povinný danou skutečnost oznámí plátcí mzdy, a to průkaznými doklady. Nárok na nezabavitelnou částku na manžela či manželku se rovněž vztahuje na uzavřená registrovaná partnerství.⁸⁶ Automatický nárok na nezabavitelnou částku na jednoho z partnerů se při rozvodu

⁸⁵ Breburda (2018).

⁸⁶ § 697 NOZ.

ztrácí. Dočasná vyživovací povinnost vůči některému z manželů po rozvodu je možná, ale tuto situaci neřeší plátce mzdy nýbrž soud.⁸⁷

3.7.2 Vyživovací povinnosti neprovdané matky

Vyživovací povinnost se nevztahuje na druha a družku. Mezi specifickou vyživovací povinností lze zařadit výživné neprovdané matce na něž má nárok v délce dvou let vůči povinnému, který je otcem jejího dítěte. Tuto skutečnost předloží povinný plátcí mzdy na základě rodného listu dítěte a čestného prohlášení matky dítěte. Ve většině případů se však daný fakt dozví plátce mzdy až na základě rozsudku o stanovení výživného neprovdané matce.⁸⁸

3.7.3 Vyživovací povinnosti vůči nezaopatřeným dětem

Vyživovací povinnost má povinný také vůči svým nezaopatřeným dětem, které se nemohou samy živit. Jako na nezaopatřené děti lze zejména hledět na nezletilé děti do skončení povinné školní docházky, nebo také na děti do 26. let, pokud se soustavně připravují na budoucí povolání studiem. Mezi nezaopatřené děti lze považovat také děti, které ze zdravotních důvodů nemohou vykonávat ani se připravovat studiem na budoucí povolání. Danou skutečnost potvrdí povinný rodným listem dítěte, nebo rozsudkem o osvojení či potvrzením o studiu které doloží plátcí mzdy.

Povinný má nárok na nezabavitelnou částku na vyživované nezaopatřené dítě jak už vlastní či osvojené. Při uplatnění tohoto nároku nezáleží na tom, zda dítě žije ve společné domácnosti nebo mimo ni a zda bylo narozeno v manželství nebo ne. Tento druh nezabavitelné částky si uplatní každý z rodičů zvlášť pokud jejich mzda podléhá srážkám. Tento nárok však povinnému zaniká v případě, že se jedná o nevlastní děti i kdyby žily s povinným ve společné domácnosti.⁸⁹

3.7.4 Vyživovací povinnost mezi předky a potomky

Mezi vyživované osoby, u kterých však vyživovací povinnost ve většině případů posoudí soud je vyživovací povinnost mezi předky a potomky, a to jen tehdy pokud by se sami nedokázali živit. Posouzení dané skutečnosti přísluší soudu, avšak v případě že by se jednalo o

⁸⁷ § 760 - § 763 NOZ.

⁸⁸ § 920 NOZ.

⁸⁹ § 11 č. 117/1995 Sb. Zákon o státní sociální podpoře.

nezaopatřené vnouče s tím, že vyživovací povinnost přechází na prarodiče se teoreticky může plátce mzdy bez tohoto rozhodnutí obejít. Jedná se o situaci, kdy rodiče daného vnoučete jsou rovněž nezaopatřené děti a tuto skutečnost povinný doložil plátcí mzdy.⁹⁰

3.7.5 Výjimka z uvedeného pravidla o vyživovaných osobách

Nárok na nezabavitelnou částku na vyživovanou osobu nelze uplatnit v případě kdy byl ve prospěch vyživované osoby nařízen výkon rozhodnutí pro pohledávky výživného, a to tehdy, pokud výkon rozhodnutí stále trvá. Toto nařízení vlády je vztaženo k výkonu rozhodnutí, avšak ve skutečnosti se aplikuje na všechny exekuce srážkami ze mzdy. Povinný tedy ztrácí nárok na ponechání nezabavitelné částky na vyživovanou osobu, pokud se vyskytují srážky ze mzdy k uspokojení výživného ve prospěch dané vyživované osoby.

Nezabavitelnou částku na vyživovanou osobu lze aplikovat jen na osoby ke kterým má povinný vyživovací povinnost. V souhrnu mezi osoby, které mohou být povinným vyživovány, avšak není možné na ně uplatnit nezabavitelnou částku připadající na vyživované osoby patří sourozenci a vzdálení příbuzní povinného, druh, nebo družka povinného a osoby žijící ve společné domácnosti s povinným.

Povinný ztrácí nárok na nezabavitelnou částku na vyživovanou osobu v případě, že plátce mzdy eviduje srážky ze mzdy na toto výživné.⁹¹

3.8 Běžné a přednostní pohledávky

Ještě před výpočtem částky, která bude sražena oprávněnému je třeba vědět o jaký druh pohledávky se jedná. Mezi přednostní pohledávky patří výživné a další pohledávky, které určí exekuční orgán. Plátce mzdy nerozhoduje o tom, zda je pohledávka přednostní nebo nikoli tuto pravomoc má exekuční orgán a ten jasně označí v usnesení či exekučním příkazu přednostní pohledávku.

⁹⁰ § 915 - § 919 NOZ.

⁹¹ Breburda (2018).

3.8.1 Přednostní pohledávky

Mezi přednostní pohledávky se řadí:

- pohledávky výživného,
- pohledávky náhrady újmy způsobené poškozenému ublížením na zdraví,
- pohledávky náhrady újmy způsobené úmyslnými trestnými činy,
- pohledávky daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění,
- pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění a důchodového pojištění a úrazového pojištění,
- pohledávky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění,
- příspěvek na úhradu potřeb dítěte svěřeného do pěstounské péče, pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci, pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory, pohledávky regresní náhrady podle zákona o nemocenském pojištění,
- pohledávky náhrady mzdy, platu nebo odměny a sníženého platu nebo snížené odměny, poskytované v období prvních 14 kalendářních dnů a od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v období prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény.⁹²

Přednostní pohledávky jsou uspokojovány přednostně před běžnými. Ostatní pohledávky, které nejsou zmíněny výše ve výčtu jsou považovány za běžné a uspokojují se následně po přednostních.

3.8.2 Běžné pohledávky

Pohledávky, které nejsou zmíněny výše ve výčtu přednostních pohledávek jsou považovány za běžné. Na tyto pohledávky se přihlíží až v dalších krocích, kde mohou být uspokojovány zároveň z ne zcela uspokojenými přednostními pohledávkami. Pokud jsou zcela uspokojeny přednostní pohledávky v prvním kroku tak v druhém kroku budou uspokojovány jen běžné pohledávky.

⁹² § 279 OSŘ.

3.9 Pořadí exekučních srážek

Ne méně důležité je pořadí exekučních srážek, zde se použije hraniční hodnota vypočtená výše (**9 338 Kč**) a rozdělí se na tři třetiny. **První třetina** ze zbytku čisté mzdy je využita pro vydobytí několika pohledávek podle svého pořadí bez ohledu na to, zda je přednostní či běžná. **Druhá třetina** je využita k uspokojení přednostních pohledávek **třetí třetina** za jakýkoliv podmínek musí zůstat povinnému. Druhá třetina je přednostně využita na uspokojení pohledávek výživného a až poté jsou uspokojeny ostatní přednostní pohledávky.

Pokud by nepostačovala částka sražená na pokrytí všech pohledávek výživného z druhé třetiny uspokojí se přednostně pohledávky z běžného výživného a až poté dlužné výživné za dřívější dobu, a to dle poměru běžného výživného. Pokud však sražená částka z druhé třetiny nebude postačovat ani na úhradu běžného výživného rozdělí se mezi oprávněné částka sražená z druhé třetiny poměrem dle výše běžného výživného, a to bez ohledu na dlužné výživné za dřívější dobu. Pořadí uspokojení přednostních pohledávek uspokojené z druhé třetiny viz tab. č. 3.1.

3.9.1 Pořadí vymáhaných pohledávek

Pořadí pohledávek vymáhaných formou exekuce se řídí dnem, kdy byl doručen exekuční příkaz srážkami ze mzdy plátcí mzdy. Pokud bude plátcí mzdy doručeno více takových exekučních příkazů pro několik pohledávek mají bez ohledu na hodinu doručení tyto pohledávky stejné pořadí a budou uspokojovány poměrně.

Tabulka č. 3.1: Uspokojení přednostních pohledávek z druhé třetiny

Pořadí	Přednostní pohledávky	Způsob uspokojení, pokud nelze uhradit v plné výši
1.	Běžné výživné	Poměrně dle své výše
2.	Dlužné výživné	Poměrně podle výše běžného výživného
3.	Jiné přednostní pohledávky	Mezi sebou dle časového pořadí, při stejném pořadí poměrně podle své výše

Zdroj: Vlastní zpracování podle Breburda (2018).

3.9.2 Postupu plátce mzdy

Činnost, kterou plátce mzdy zahájí po vypočtení a sražení exekučních srážek je rozdělení těchto srážek mezi oprávněné. Plátce mzdy shromáždění všechny uspokojované pohledávky a rozdělí je na pohledávky přednostní a běžné. Je důležité rozhodnout, zda přednostní pohledávky obsahují také pohledávky na výživném, které by měly být uspokojeny přednostně před zbytkem přednostních pohledávek.

Plátce mzdy čerpá částku ve výši druhé třetiny a pokud tato částka nebude postačovat připočte se k ní plně zabavitelnou částku. Touto částí budou hrazeny nejprve pohledávky běžného výživného a následně dlužného výživného. Pokud rozdělovaná částka nebude postačovat ani na uspokojení pohledávek běžného výživného budou tyto pohledávky uspokojeny poměrně podle své výše.

Po vyčerpání celé druhé třetiny a plně zabavitelné částky se plátce mzdy vrátí k odloženým běžným pohledávkám. K běžným pohledávkám se přidají rovněž všechny přednostní pohledávky, které nebyly zcela uspokojeny z druhé třetiny a plně zabavitelné částky. Tyto pohledávky plátce mzdy seřadí dle časového pořadí od nejstarší po nejmladší (pohledávky stejného pořadí dle poměru své výše). Při rozdělování první třetiny nebude brán zřetel na druhy pohledávek. To tedy znamená že mladší přednostní pohledávky přijdou na řadu až po uspokojení starších běžných pohledávek. Pokud by došlo k úhradě přednostních pohledávek z druhé třetiny v plné výši je třeba připočíst k částce první třetiny zbylou nevyčerpanou část plně zabavitelné částky. Ze získané sumy budou hrazeny běžné pohledávky, a to dle svého pořadí.⁹³

3.9.3 Aplikace třetinové systému v rámci srážek ze mzdy

Použití třetin:

- první třetina se použije na uspokojení pohledávek oprávněných osob,
- druhá třetina se použije na uspokojení přednostních pohledávek, pokud nejsou vyplatí se povinnému,
- třetí třetina se vždy vyplatí povinnému.⁹⁴

⁹³ Breburda (2018).

⁹⁴ OSŘ.

3.10 Mzda vyplacena nadvakrát

Při zahájení srážek tedy po doručení exekučního příkazu se provedou srážky ze mzdy pouze na tu část mzdy, která ještě nebyla vyplacena povinnému. To tedy znamená že pokud plátce mzdy vyplatí zálohu na mzdu a až poté je mu doručen exekuční příkaz provede výpočet srážky jen z následného vyúčtování nikoli z celkové mzdy povinného za kalendářní měsíc.

Pokud plátce mzdy bude vyplácet mzdu nadvakrát jsou k dispozici dvě varianty, jak provést srážku.⁹⁵

3.10.1 Riskantní varianta

První varianta znamená že plátce mzdy vyplatí povinnému zálohu, na kterou nebyla uvalena srážka. Povinnému je tedy vyplacena celá částka a srážka je následně uplatněna až při celkovém vyúčtování za kalendářní měsíc. Při této variantě je však riziko, že celková výše srážky nebude pokryta z vyplaceného vyúčtování za kalendářní měsíc. Je to následek toho že vyplacená záloha je vyšší než výše nezabavitelných částek, které přísluší povinnému v daném kalendářním měsíci.

3.10.2 Bezpečná varianta

Pokud by však plátce mzdy nechtěl podstoupit takové riziko použije druhou variantu. Tato varianta je složitější, avšak není u ní riziko, že by částka vyplacená při vyúčtování nepostačovala na uhrazení vypočtených srážek. Při této variantě se provede srážka z vyplacené zálohy a při následném vyúčtování je proveden výpočet srážky, která připadá na celou čistou mzdu. Z vyúčtování se srazí pouze rozdíl mezi celkovou výší vypočtené srážky připadající na celou mzdu a částky sražené při výplatě zálohy. Tato varianta je složitější a pracnější, avšak jedná se o bezpečnou variantu.⁹⁶

⁹⁵ Mzdou vyplacenou nadvakrát je myšleno nejprve vyplacení zálohy a následně jako vyúčtování.

⁹⁶ Breburda (2018).

3.11 Mzda a jiné příjmy vyplacené natřikrát

Pokud plátce mzdy vyplácí povinnému v jednom kalendářním měsíci, avšak v jiných výplatních termínech kromě mzdy či namísto ní ještě jiné příjmy které podléhají srážkám ze mzdy uplatní se stejné postupy jako při vyplácení mzdy nadvakrát. Platí tedy že plátce mzdy musí srazit a popřípadě rovnou odvést oprávněnému srážku ze souhrnu všech postižitelných čistých příjmů povinného které mu byly v daném měsíci vyplaceny. Bez ohledu na zvolenou metodu či množství výplatních termínů bude celková výše srážek za daný kalendářní měsíc stejná.

Při výběru **riskantní varianty** se může stát, že zbylá část čistých příjmů povinného za daný kalendářní měsíc nebude postačovat na pokrytí srážky vypočtené ze souhrnu celkových čistých příjmů povinného. Při použití riskantní varianty se provádí jediná souhrnná srážka při konečném vyúčtování.

Při výběru bezpečné varianty jsou prováděny dílčí srážky. Plátce mzdy provede z každého postižitelného příjmu poměrnou srážku a tím se vyvaruje případu, že by mu zbylá část čistého příjmu povinného (mzda) vyplacená při konečném vyúčtování nepostačovala na pokrytí výše srážek. Pokud při prvním výplatním termínu bude daný postižitelný příjem povinného nižší než vypočtená nezabavitelná částka, ponechá se tento příjem povinnému. Srážka bude provedena až na následující příjmy, které již v souhrnu s předešlým vyplaceným příjmem budou překračovat výši vypočtené nezabavitelné částky.⁹⁷

⁹⁷ Breburda (2018).

Příklad

Povinný má v jednom kalendářním měsíci dané příjmy viz tab. č. 3.2, plátce mzdy tyto čisté příjmy vyplácí povinnému v různých výplatních termínech. Příjmy jsou v tabulce č. 3.2 seřazeny dle výplatních termínů. Postižitelný příjem povinného, který plyne z dohody o pracovní činnosti je menší než celková výše nezabavitelných částek, na které má povinný nárok z toho důvodu nelze provést srážku.

V součtu čistých příjmů povinného (odměna za pohotovost a dohody o pracovní činnosti) je již překročena částka která musí být ponechána povinnému. Na tu část čistého příjmů, která převyšuje nezabavitelnou částku může být uvalena srážka.

Dalším příjmem povinného byly cestovní náhrady, avšak tento příjem nelze zahrnout do celkového čistého příjmu povinného sloužícího k výpočtu srážek. Tento příjem nepodléhá srážkám ze mzdy.

Při konečném vyúčtování mzdy bude k celkové čisté mzdě připočítán čistý příjem z dohody o pracovní činnosti a odměna za pohotovost. Ze souhrnu všech čistých postižitelných příjmů bude vypočtena výše srážky. Rozdíl mezi celkovou výší srážky a již sraženou částkou se srazí povinnému z jeho čisté mzdy.

Plátce mzdy se nemusí obávat situace kdy by mu nestačila mzda na pokrytí celkové výše srážky. Tato metoda je sice složitější, avšak bezpečná.

Tabulka č. 3.2: Bezpečná varianta v podobě dílčích srážek

	jeden kalendářní měsíc			
příjmy povinného	dohoda o pracovní činnosti	odměna za pohotovost	cestovní náhrady	mzda + náhrada mzdy
uplatnění srážky	nízký příjem, není možné provést srážku	lze provést srážku ze souhrnu příjmů (dohoda + odměna) suma příjmů je vyšší než výše nezabavitelné částky	nelze provést srážku (tento příjem nepodléhá srážkám ze mzdy)	srážka se vypočítá ze souhrnu všech postižitelných příjmů, avšak sražen bude jen rozdíl mezi celkovou výší srážky a již sraženou částkou

Zdroj: Vlastní zpracování dle Breburda (2018).

3.12 Mzda za delší časové období

Pokud plátce mzdy vyplácí mzdu, či jiný příjem povinného za delší časové období je povinen rozpočítat mzdu na dané měsíce. Po rozdělení mzdy na jednotlivé měsíce se vypočtou srážky, které připadají na příslušné měsíce a tím je naplněn model měsíčních srážek z čisté mzdy. Rozpočítáním na jednotlivé měsíce je zajištěno právo povinného na ponechání nezabavitelných částek. Mezi příjem, který se obvykle vyplácí zpětně patří dlužná náhrada za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti. Daná náhrada se rovněž rozpočítává na jednotlivé kalendářní měsíce a poté je proveden výpočet srážky který přísluší ke každému měsíci zvlášť.

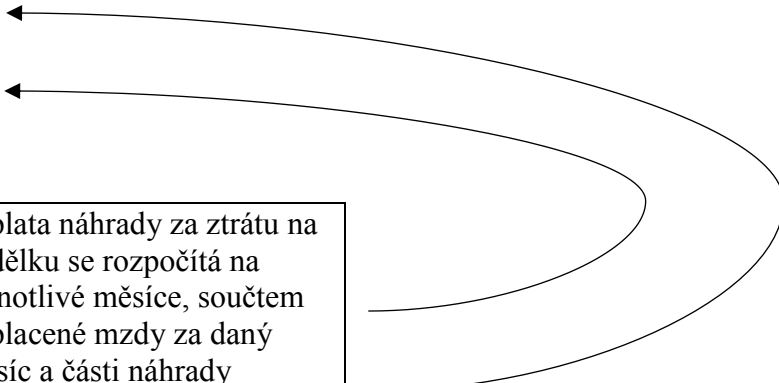
Příklad náhrady mzdy za ztrátu na výdělku

Během pěti po sobě jdoucích měsíců došlo k výplatám mezd, ke kterým mimo jiné byla povinnému přiznaná náhrada za ztrátu na výdělku. V měsíci dubnu a květnu je evidována povinnému ztráta na výdělku. Povinnému byla v měsíci srpnu přiznána a následně vyplacena náhrada za ztrátu na výdělku a danou je třeba přiřadit k měsícům ke kterým se vztahuje.

Před výplatou náhrady za ztrátu na výdělku je třeba provést nový výpočet srážek, jelikož se zvýšily příjmy, které spadají do jednotlivých kalendářních měsíců. Plátce mzdy musí tuto náhradu ztráty na výdělku rozpočítat na jednotlivé měsíce ke kterým se ztráta váže (duben a květen). Vypočítat dílčí srážku na každý měsíc zvlášť, kde celková příjmová základna pro výpočet srážek v daném kalendářním měsíci bude obsahovat celkové příjmy za daný kalendářní měsíc (již vyplacená mzda + část náhrady za ztrátu na výdělku, která je vztažena k danému měsíci). Náhrada mzdy vztažená k jednotlivým měsícům viz tab. č. 3.3.

Součet těchto dílčích srážek eventuálně snížený o již uskutečněné srážky plátce mzdy srazí povinnému z přiznané náhrady.

Tabulka č. 3.3: Náhrada mzdy vztažená k příslušným měsícům

měsíce	dlužná náhrada
duben – vyplacená mzda za březen	
květen – vyplacená mzda za duben	
červen – vyplacená mzda za květen	
červenec – vyplacená mzda za červen	
srpen – vyplacená mzda za červenec	výplata náhrady za ztrátu na výdělku se rozpočítá na jednotlivé měsíce, součtem vyplacené mzdy za daný měsíc a části náhrady vznikne nová základna pro výpočet srážek

Zdroj: Vlastní zpracování dle Breburda (2018).

3.12.1 Jednorázové poskytované odstupné

Mezi mzdu vyplacenou za delší časové období je rovněž považováno jednorázové odstupné. Pro výpočet srážek ze mzdy se na vyplacené jednorázové odstupné pohlíží jako na předem poskytnutý příjem nahrazující odměnu za práci, který připadá na následující měsíce po skončení pracovního poměru. Přistupuje se k ní jako ke mzdě vyplacené dopředu. Pokud plátce mzdy vyplácí odstupné zároveň s poslední mzdou musí oddělit poslední mzdu od odstupného které následně rozpočítá na jednotlivé budoucí měsíce. Na dílčí část odstupného připadající na měsíc je uvalena srážka, přičemž povinnému jsou vždy ponechány nezabavitelné částky připadající na daný kalendářní měsíc. Počet budoucích měsíců odpovídá počtu násobků průměrného příjmu povinného.

4 Analýza práv a povinností v návaznosti na exekuci realizovanou srážkou ze mzdy

4.1 Nestandartní situace

Mezi nestandartní situace, které musí plátce mzdy řešit patří situace, kdy příjmy povinného tvoří jen dávky nemocenského pojištění či dochází ke změně plátce mzdy. Povinný může rovněž pobírat mzdu či jiný postižitelný příjem od různých plátců mzdy a tím spadá rovněž do specificky řešeného případu režimu několika plátců mzdy.

4.1.1 Několik plátců mzdy

V takové situaci se povinný nachází v případě, že pobírá více postižitelných příjmů od různých plátců mzdy zároveň.⁹⁸ Exekuce srážkami ze mzdy platí pro všechny mzdy či jiné postižitelné příjmy, které povinnému přísluší. Plátce mzdy bude provádět srážku na mzdu povinného ode dne, kdy mu byl doručen exekuční příkaz srážkami ze mzdy. Exekuční orgán obeznámí všechny existující plátce mzdy zvlášť, a to tím že vydá exekuční příkaz, který doručí jednotlivě každému z plátců mzdy.

V případě, že by si povinný našel nové zaměstnání bez přerušení stávajícího, ze kterého by mu plynul příjem, který je postižitelný srážkou a nový plátce mzdy by se o exekuci u nynějšího zaměstnavatele dozvěděl, vztahuje se na něj oznamovací a platební povinnost. Jedná se o situaci, kdy nový plátce mzdy musí začít provádět srážky na mzdě povinného a zároveň musí kontaktovat exekuční orgán.⁹⁹

V systému několika plátců mzdy se jedná hlavně o to, aby povinnému byla ponechána výše nezabavitelných částek, na které má nárok, avšak rovněž aby nebyly povinnému vyplacené nezabavitelné částky v maximální výši u každého plátce mzdy zvlášť. Je nutné, aby se na všechny postižitelné příjmy povinného pohlíželo jako na jeden příjem, ze kterého povinnému náleží jen jedna vypočtená výše nezabavitelných částek.

⁹⁸ Povinný má více zaměstnavatelů, od kterých dostává mzdu nebo pobírá souběžně se mzdou např. sociální dávky.

⁹⁹ § 297 odst. 3 OSŘ.

Jakou výši nezabavitelné částky nemají plátcí mzdy srážet určí exekuční orgán dle **rozhodnutí o několika plátcích mzdy**. Dané rozhodnutí exekuční orgán včlení rovnou do exekučního příkazu (či do rozhodnutí o změně plátce mzdy), nebo jej může vydat odděleně.¹⁰⁰

Pokud by některý z plátců mzdy dané rozhodnutí neobdržel, nebude na něj, ani v případě že o jiných plátcích ví, brát zřetel a výši nezabavitelných částek, na které má povinný nárok bude vyplácet v plné výši. Při těchto okolnostech se může stát, že povinný bude mít vyplaceno i několik nezabavitelných částek v plné výši najednou. Plátce mzdy s danou skutečností nemůže udělat nic a ani nemá žádné právo, aby sám upravoval povinnou výši nezabavitelných částek.

Plátce mzdy tedy po doručení rozhodnutí exekučního orgánu o několika plátcích mzdy bude postupovat obvyklým způsobem na základě třetinového systému, avšak povinnému bude ponechávat nezabavitelnou částku sniženou či dokonce nulovou.¹⁰¹ Je tak činěno na základě rozhodnutí o několika plátcích mzdy a dopad na povinného to má takový, že mu bude sražena vyšší částka ze mzdy k uspokojení vymáhaných pohledávek.¹⁰²

Příklad

V případě že by došlo k tzv. souběhu prováděných srážek jedné na základě exekučního příkazu¹⁰³ a druhé rovněž za základě exekučního příkazu s tím rozdílem že je u ní připojeno rozhodnutí o několika plátcích mzdy,¹⁰⁴ budou srážky prováděny viz obr. 4.1. Standardní srážka je starší srážkou a bude mít přednost ve společné části prováděných srážek.

Rozdíl mezi oběma srážkami, který vznikne na základě rozhodnutí o několika plátcích mzdy, kdy je stanovena nižší výše ponechaných nezabavitelných částek, bude vyplacen ve prospěch vyšší modifikované srážky. Společná část se vyplatí dle pořadí (ve prospěch starší srážky) a rozdíl mezi výši obou srážek připadne ve prospěch vyšší (modifikované) srážce. Tato zásada je uplatněna, jak u souběhu standardní a modifikované srážky, tak rovněž při souběhu více modifikovaných srážek v odlišné výši.

¹⁰⁰ Pokud jej exekuční orgán vydá odděleně, tak je může zaslat plátcům mzdy buď zároveň s exekučním příkazem či rozhodnutím o změně plátce mzdy, nebo až dodatečně.

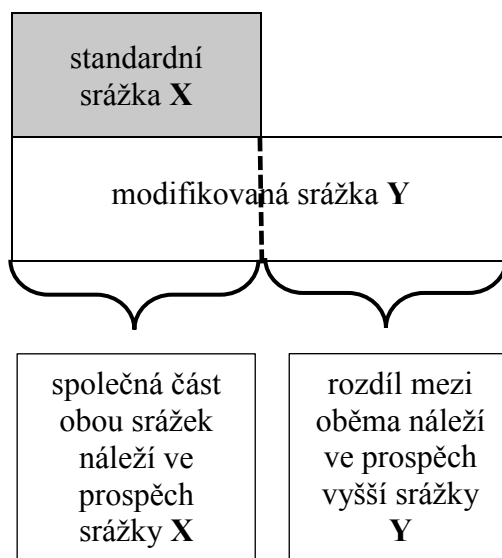
¹⁰¹ Exekuční orgán může rozhodnout také, že jeden z plátců bude ponechávat povinnému celou částku ve výši nezabavitelných částek kdežto druhý z plátců nebude ponechávat vůbec žádnou nezabavitelnou částku.

¹⁰² Upravený model výpočtu výše srážek neboli modifikovaný model.

¹⁰³ Tzv. standardní srážka.

¹⁰⁴ Modifikovaná srážka.

Obrázek č. 4.1: Souběh srážek ze mzdy

Zdroj: Vlastní zpracování dle Breburda (2018).

Povinnosti plátce v režimu několika plátců mzdy

Při okolnostech, kdy příjem povinného u některého plátce mzdy nedosáhl ani určené výše nezabavitelné částky, je plátce mzdy povinen danou skutečnost oznámit exekučnímu orgánu. Exekuční orgán na základě oznámení vydá nové rozhodnutí o několika plátcích mzdy. V tomto rozhodnutí rozvrhne pro každého plátce mzdy zvlášť nový rozsah ponechaných nezabavitelných částek s přihlédnutím k zjištěným skutečnostem.

Plátce mzdy, také v případě modifikované srážky¹⁰⁵ vyplatit danou srážku exekučnímu orgánu. Exekuční orgán následně prověří, zda celková sražená částka postačuje na uspokojení vymáhané pohledávky. Pokud sražená částka převyšuje pohledávku oprávněného vyplátí se ta část, která slouží na konečné uspokojení pohledávky ve prospěch oprávněného a zbytek se vrátí povinnému. Pokud sražená částka nepostačuje vyplátí se celá sražená částka oprávněnému.¹⁰⁶

¹⁰⁵ V režimu několika plátců mzdy.

¹⁰⁶ § 298 OSŘ.

Řešení režimu několika plátců v praxi

Povinný pracuje na hlavní pracovní poměr a k tomu začne pracovat na dohodu o provedení práce a jeho výdělek bude menší nebo roven 10 000 Kč. Z výdělku nebude mít povinný žádné odvody na sociální a zdravotní pojištění a svému novému zaměstnavateli nepodá informaci o tom, že jeho příjmy podléhají srážkám ze mzdy na základě exekuce. Zaměstnavatelé se většinou chrání při přijímání nových zaměstnanců prohlášením, ve kterém nový zaměstnanec stvrzuje podpisem, že na něj není vedena exekuce. Budoucí zaměstnanci se podpisem prohlášením nijak nezatěžují, i když jsou si vědomi, že je na ně vedena exekuce srážkami ze mzdy. V praxi nový zaměstnanec podepíše prohlášení o tom, že na něj není vedena exekuce a pokud se jedná o hlavní pracovní poměr tak novému tzv. plátcu mzdy je většinou hned po prvním výplatním termínu doručen exekuční příkaz na jeho nového zaměstnance. V případě dohod o provedení práce je situace horší, exekutor nemá většinou šanci zjistit, že se povinný nechal někde zaměstnat, jelikož povinný neodvádí z dohody o provedení práce sociální a zdravotní pojištění.

Dochází tedy k tomu, že povinný má jeden hlavní pracovní poměr¹⁰⁷ a na jeho mzdu jsou prováděny srážky na základě exekuce, že se nechá zaměstnat na dohodu o provedení práce u jiného zaměstnavatele. U nového zaměstnavatele podepíše prohlášení, že na něj není vedena exekuce a výdělek bude dosahovat jen stanovené výše. V této situaci bude mít povinný příjmy z hlavního poměru (celková ponechaná výše nezabavitelných částek) plus příjem z dohody o provedení práce, která je zatížena pouze daní. Povinný má k dispozici nový příjem, který by měl podléhat režimu několika plátců mzdy. Pokud má povinný jednu či několik málo exekucí, jejichž výše není nějak enormně vysoká, tak si svým jednáním jen přitěžuje. Povinný svým počínáním ovlivňuje (oddaluje) konec splacení svých dluhů a tím i celkovou výši vymáhaných částek.¹⁰⁸ Pokud se jedná o vysoké částky vymáhaných pohledávek a je jich více je pro povinného výhodnější zvážit možnosti insolvenčního řízení.

¹⁰⁷ Z hlavního pracovního poměru má povinný nárok na ponechání částky k výplatě ve výši jeho nezabavitelných částek.

¹⁰⁸ Celkovou výše vymáhaných částek v podobě příslušenství k vymáhaným pohledávkám.

4.1.2 Změna plátce mzdy

Změnou plátce mzdy je myšlena situace, kdy povinný přestává pobírat jakýkoli postižitelný příjem od svého nynějšího plátce mzdy a začíná jej pobírat od nového plátce. O změnu plátce mzdy se jedná i v případě, kdy povinný odchází do důchodu. Nařízená exekuce srážkami ze mzdy nekončí změnou plátce mzdy nýbrž povinnosti přechází na nového plátce. Dosavadní plátce mzdy přestane postupně provádět srážky ze mzdy povinného a povinnost srážet stanovenou výši na úkor mzdy povinného přechází automaticky na nového plátce mzdy.¹⁰⁹

Povinnosti stávajícího plátce mzdy

Plátce mzdy musí vyplnit zápočtový list a předat jej povinnému, a to nejpozději při ukončení pracovního poměru. Stávající plátce mzdy je povinen, po skončení pracovního poměru či jiného podobného vztahu vystavit povinnému **potvrzení o tom, že byla nařízena dosud neukončená exekuce srážkami ze mzdy**¹¹⁰. Dané potvrzení slouží novému zaměstnavateli jako podklad pro hladké pokračování v realizaci srážek.

Současný plátce mzdy musí exekučnímu orgánu dát do **jednoho týdne** vědět, že u něj povinný přestal pracovat.¹¹¹ Ve shodném časovém rozmezí musí dosavadní plátce mzdy zaslat exekučnímu orgánu vyúčtování o provedených a již vyplacených srážkách. V případě, že by dosavadní plátce mzdy vyplatil povinnému odstupné musí exekučnímu orgánu poskytnout informace o konkrétní výši ponechaných nezabavitelných částek, které připadají na budoucí kalendářní měsíce.

Exekuční orgán zašle získané informace novému plátcí mzdy prostřednictvím **rozhodnutí o změně plátce mzdy**.¹¹² V případě odstupného bude exekuční orgán pro změnu při aplikaci zvláštního režimu několika plátců mzdy.

Povinnosti nového plátce mzdy

Nový plátce mzdy je povinen si od svého nového zaměstnance vyžádat zápočtový list, jehož součástí je i potvrzení o neukončených exekucích srážkami ze mzdy. I když nový plátce mzdy zatím neobdržel žádné rozhodnutí od exekučního orgánu musí začít provádět na mzdu

¹⁰⁹ § 293 - § 296 OSŘ.

¹¹⁰ V případě klasického zaměstnavatele je potvrzení součástí tzv. zápočtového listu dle § 313 ZP.

¹¹¹ § 295 OSŘ.

¹¹² Dosavadní plátce mzdy nemá žádnou povinnost informovat exekuční orgán o novém plátcí mzdy.

povinného náležité srážky, o kterých se dozvěděl z potvrzení o neukončených exekučních srážkami ze mzdy.

V případě, že by povinný dodal záměrně neúplný zápočtový list (bez potvrzení o neukončených exekucích srážkami ze mzdy) či by jej dodal, avšak bez podstatných informací, je nový plátce zproštěn povinnosti provádět srážky ze mzdy povinného.

Po obdržení všech potřebných informací má nový plátce mzdy povinnost do týdne oznámit exekučnímu orgánu, že přijal do práce zaměstnance (povinného), na kterého je vedena exekuce srážkami ze mzdy.¹¹³ Exekuční orgán následně vydá rozhodnutí o změně plátce mzdy.

Pokud nový plátce mzdy obdržel všechny potřebné informace a splnil oznamovací povinnost a mezitím již srážel ze mzdy povinného stanovenou částku, je pro něj doručení rozhodnutí o změně plátce mzdy jen kontrola správnosti již probíhajícího postupu. V situaci, kdy se nový plátce mzdy dozví o pokračující exekuci až po doručení rozhodnutí o změně plátce mzdy, zaniká mu oznamovací povinnost vůči exekučnímu orgánu. Následně plátce mzdy začne bez prodlení na mzdu či jiný příjem povinného uvalovat srážku.

Nový plátce mzdy se bude řídit výslovně tím, co mu v rozhodnutí o změně plátce mzdy určí exekuční orgán. Nový plátce mzdy bude deponovat sražené částku u sebe v případě, že by neměl informaci o nabytí právní moci u původního exekučního příkazu či je mu jednoznačně určeno počkat na vyrozumění o nabytí právní moci rozhodnutí o změně plátce mzdy.

Povinnosti povinného

V případě že povinný přestal pracovat u svého současného plátce mzdy musí do jednoho týdne danou skutečnost oznámit exekučnímu orgánu který vydal exekuční příkaz srážkami ze mzdy. Stejná lhůta plyne povinnému i při nástupu do práce u nového plátce mzdy.¹¹⁴ Povinný rovněž musí novému plátcovi mzdy předložit svůj zápočtový list a oznámit existenci exekuce, a to ihned při zahájení pracovního poměru.

Exekuční orgán je oprávněn při nesplnění povinností udělit plátcovi mzdy či povinnému pořádkovou pokutu ve výši až 50 000 Kč.¹¹⁵

¹¹³ § 294 OSŘ.

¹¹⁴ § 295 OSŘ.

¹¹⁵ § 53 OSŘ.

Pořadí vymáhaných pohledávek při změně plátce mzdy

Časové pořadí vymáhaných pohledávek se v případě nového plátce mzdy u převzatých pokračujících exekucí řídí **datumem doručení exekučního příkazu prvnímu plátcí mzdy**. Tedy datum doručení prvnímu plátcí mzdy určuje pořadí i pro všechny další plátce mzdy, kteří budou se srážkami ze mzdy povinného pokračovat.

Převzaté pokračující exekuce mají vždy lepší pořadí než nově vzniklé exekuce srážkami ze mzdy, které byly doručeny novému plátcí mzdy. Nový plátce mzdy získá informace z rozhodnutí o změně plátce mzdy či zápočtového listu, kde bude určeno rozhodné datum pro pořadí exekuce. Na základě zjištěných informací přestane srážet ze mzdy povinného srážky ve prospěch mladších pohledávek a začne je srážet ve prospěch převzatých pohledávek, které jsou starší. Pokud již nový plátce deponuje srážky u sebe pro pohledávky s horším časovým pořadím budou použity ve prospěch starších převzatých pohledávek (s lepším časovým pořadím), a to i když srážky deponoval v čase, kdy nějaké převzaté exekuci neměl poněti.

4.1.3 Srážky z dávek nemocenského pojištění

Dávky nemocenského

Pokud se povinný dostane do situace, kdy se stane dočasně pracovně neschopným či mu byla nařízena karanténa má nárok na náhradu mzdy v délce prvních 14 kalendářních dnů,¹¹⁶ které mu vyplatí plátce mzdy. Tento příjem se řadí do příjmů, který podléhají srážkám ze mzdy. Pokud by situace byla dlouhodobější¹¹⁷ má povinný nárok na dávky nemocenského pojištění,¹¹⁸ které však již vyplácí odpovídající okresní správa sociálního zabezpečení. Pravidelnou mzdu začne povinnému plátcí mzdy vyplácet až po skončení dočasné pracovní neschopnosti. Během podpůrní doby tedy plátce mzdy povinnému nevyplácí žádné postižitelné příjmy nebo jen v zanedbatelné výši.

Peněžité pomoci v mateřství

Ojedinelá situace nastává také v případě peněžité pomoci v mateřství. V případě, že je povinný v pracovním poměru a po porodu dítěte má nárok na dávky peněžité pomoci v mateřství tak plátce mzdy během podpůrní doby poskytuje povinnému mateřskou dovolenou, avšak bez nároku na náhradu mzdy. Peněžitou pomoci v mateřství rovněž vyplácí příslušná

¹¹⁶ § 192 ZP.

¹¹⁷ Déle než 14 kalendářních dnů.

¹¹⁸ Období, kdy jsou vypláceny dávky nemocenského pojištění tzv. podpůrní doba.

okresní správa sociálního zabezpečení. Plátce mzdy převážně povinnému nevyplácí v průběhu podpůrčí doby žádný postižitelný příjem anebo jen v nepatrné výši. Na pravidelnou mzdu bude mi povinný nárok až po návratu z mateřské dovolené.¹¹⁹

Postup

Obě dávky jsou jinými postižitelnými příjmy, na které jejich plátce uvalí srážky v tomto případě je plátcem okresní správa sociálního zabezpečení (dále jen OSSZ). V klasickém případě by se jednalo o změnu plátce mzdy v režimu několika plátců mzdy, avšak tyto dvě dávky nemocenského pojištění jsou řešeny jiným způsobem.¹²⁰

V tomto specifickém případě je za změnu plátce mzdy je považován okamžik zahájení či ukončení dávek nemocenského pojištění. Po tom, co se OSSZ od plátce mzdy dozví o trvajících exekuci srážkami ze mzdy začne provádět srážky z dávek na které má povinný nárok. Plátce mzdy souběžně při trvání podpůrčí doby bude provádět srážky z jim vyplacených příjmů. Po skončení podpůrčí doby bude srážet ze mzdy povinného jen jeden plátce mzdy a zároveň musí snížit výši vymáhané pohledávky o srážky uskutečněné OSSZ.

Exekučnímu orgánu nemusí žádný zúčastněný hlásit, že dochází k srážkám z jiných příjmů a vyplácí je jiný (nový) plátce. Informační povinnost vůči exekučnímu orgánu v tomto případě zcela mizí. Oznamovací povinnosti mají mezi sebou pouze OSSZ a plátce mzdy.

Nezabavitelné částky hrají významnou roli v měsíci vzniku či naopak zániku nároku na tyto dávky. Plátce mzdy při vzniku nároku na dávky srazí povinnému danou srážku z části jeho nárokované mzdy a ponechá mu jeho nezabavitelné částky v plné výši, pokud to jeho mzda dovoluje. OSSZ dostane při vzniku nároku na dávky informace o výši ponechaných nezabavitelných částkách. Nezabavitelné částky, které OSSZ může započíst povinnému jsou jen ve výši neuplatněné u plátce mzdy. V případě zániku nároku na dávky poskytne potřebné informace o výši ponechaných nezabavitelných částek OSSZ plátcu mzdy. Plátce mzdy smí započíst povinnému nezabavitelné částky jen do výše neuplatněné u OSSZ. Systém automatického započtení nezabavitelných částek se uplatní pouze v měsících, kdy vznikne a zanikne nárok na dávky.

¹¹⁹ Nemocenská i peněžitá pomoc v mateřství spadají do postižitelných příjmů a řídí se dle § 299 OSŘ.

¹²⁰ § 293 OSŘ.

Povinnost plátce mzdy¹²¹

Plátce mzdy musí OSSZ při vzniku nároku na dávky oznámit potřebné informace k výpočtu dávek a předat ji další informace týkající se srážek z nemocenského pojištění.¹²² Důležitou informací pro OSSZ je také informace o nezabavitelných částkách připadající na daný kalendářní měsíc.

Povinnosti OSSZ

OSSZ po skončení nároku na dávky předá informace týkající se výše provedených srážek, popřípadě kopii nového exekučního příkazu plátcí mzdy. Podstatnou informací pro plátce je rovněž informace o nezabavitelných částkách připadajících na daný kalendářní měsíc.

Plátce mzdy je povinen na výzvu exekučního orgánu podat informace o svém zaměstnanci a srážkách. Pokud by plátce mzdy výzvě nevyhověl a nepředložil exekučnímu orgánu informace, o které požádal je exekuční orgán oprávněn uložit plátcí mzdy pokutu až do výše 50 000Kč.

4.2 Žaloby na plátce mzdy

Na plátce mzdy může být podána žaloba za neplnění platebních povinností. Podat žalobu na plátce mzdy může oprávněný, ale také soudní exekutor. Soudní exekutor (v tomto konkrétním případě je rovněž v postavení oprávněného) může podat žalobu pouze z titulu vymáhané odměny a náhrady nákladů exekuce. Žalobu na plátce mzdy může podat i povinný.

¹²¹ Pokuta pro plátce mzdy dle § 97 a § 116 zákona o nemocenském pojištění.

¹²² Informace o výši vymáhané pohledávky, kopii exekučního příkazu a další potřebné informace.

4.2.1 Žaloba oprávněného

Oprávněný nebo exekuční orgán může podat žalobu na plátce mzdy:

- pokud není provedena nařízena srážka ze mzdy,
- pokud je srážka ze mzdy provedena, avšak ve špatné výši,
- není oprávněnému vyplacena včas, nebo je vyplacena oprávněnému k uspokojení vymáhané pohledávky s horším pořadím.

Žalobou se oprávněný domáhá zaplacení ušlé částky, které by se mu dostalo, pokud by plátce mzdy postupoval správně. Při žalobě jsou obě strany (oprávněný i žalovaný plátce) na stejné úrovni. Žalobce musí sám popsat o jaké porušení platební povinnosti u plátce mzdy došlo a vyčíslit částku, o kterou bylo kráceno uspokojení jeho pohledávky. Žalobce rovněž musí předvést důkazy o případném porušení plátcových povinností. Pokud žalobce uspěje, tak plátce mzdy bude muset vyplatit ušlou částku žalobci ze svého.

4.2.2 Žaloba povinného

Plátce mzdy může svým počínáním rovněž poškodit povinného. Povinný se může bránit obecnou žalobou na plnění, a to třeba v případě že plátce mzdy provede srážku vyšší, než je předepsaná výše či si uskutečněnou srážku neopodstatněně ponechá

4.3 Příklad exekuce srážkami ze mzdy

Buhoslav Marek (dále je plátce mzdy) zaměstnává v roce 2017 několik zaměstnanců. Jedním ze zaměstnanců je Adam Beránek, který je plátce mzdy zaměstnán na pracovní poměr na dobu neurčitou. Plátce mzdy se před koncem roku 2017 dověděl, že na jeho zaměstnance bude vedena exekuce. Plátce i když o dané skutečnosti ví, nesmí bez exekučního příkazu nijak záměrně srážet ze mzdy svého zaměstnance jakoukoli částku, o které se domnívá, že bude v budoucnu potřeba k uspokojení pohledávky.

4.3.1 prosinec 2017

1. 12. 2017 byl plátcí mzdy doručen exekuční příkaz viz příloha č. 1. V exekučním příkazu je vyčíslená částka exekučního řízení ve výši **18 250,-Kč** a jedná se o nepřednostní pohledávku. Exekuční příkaz je veden na návrh oprávněného, kterým je v tomto případě M.B.A. Finance s. r. o.

K 10 dni kalendářního měsíce bude plátce mzdy vždy uvalovat srážku na mzdu povinného.

10. 12. 2017 plátce provede srážku na mzdu povinného s využitím nezabavitelných částek platných v daném roce viz tabulka č. 4.1. Adam Beránek (dále jen povinný) nemá žádnou vyživovací povinnost a jeho čistá mzda za měsíc listopad s výplatním termínem v prosinci činí 21 200 Kč.

Tabulka č. 4.1: Nezabavitelné částky pro rok 2017

dílčí částky potřebné k výpočtu	částka v Kč
nezabavitelná částka na osobu povinného	6 154,66
nezabavitelná částka na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné	1 538,66
hraniční hodnota: ŽMJ + NNB (životní minimum jednotlivce + normativní náklady na bydlení)	9 232

Zdroj: Vlastní zpracování

Jednotlivé nezabavitelné částky se samostatně nezaokrouhlují. Zaokrouhlí se až jejich součet v daném měsíci, a to na celé koruny nahoru. Postup výpočtu exekuční srážky uvalené na mzdu povinného vyplacenou v měsíci prosinci viz tabulka č. 4.2.

Postup výpočtu:

plátce mzdy odečte od čisté mzdy povinného částku 6 155 Kč (nezabavitelná částka na osobu povinného) a získá čistou mzdu ze které může následně vypočítat celkovou srážku. Plně zabavitelnou částku může plátce mzdy povinnému srazit bez omezení a vypočte ji jako čistou mzdu po odečtení nezabavitelných částek minus hraniční hodnota. Zbytek čisté mzdy po úpravě (bod č. 5. tabulka č. 4.2) se vypočte jako rozdíl zbytku čisté mzdy a plně zabavitelné částky a následně se zaokrouhlí dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách. Plátce mzdy rozdělí vypočtenou částku na tři díly a použije je dle stanovených pravidel.

Tabulka č. 4.2: Postup výpočtu srážek v prosinci 2017

pořadí	prosinec 2017	výpočet
1.	čistá mzda	21 200 Kč
2.	nezabavitelná částka	- 6 155 Kč
3.	zbytek čisté mzdy	15 045 Kč
4.	plně zabavitelná částka	- 5 813 Kč (15 045 Kč – 9 232 Kč)
5.	zbytek čisté mzdy po úpravě	9 232 Kč
6.	zaokrouhlení	- 1 Kč
7.	zbytek čisté mzdy po zaokrouhlení	9 231 Kč
8.	rozdělení na třetiny	/3
9.	třetina	3 077 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Plátce mzdy použije plně zabavitelnou částku a první třetinu na uspokojení nepřednostní vymáhané pohledávky. Druhou a třetí třetinu ponechá povinnému. Rozdíl vzniklý ze zaokrouhlování je ponechán povinnému viz tabulka č. 4.3.

Tabulka č. 4.3: Nárok oprávněného a povinného

prosinec 2017	zůstane povinnému	sraženo ve prospěch oprávněného	
výše nezabavitelných částek	6 155 Kč	-	
zbytek ze zaokrouhlování	1 Kč	-	
III. třetina	3 077 Kč	-	
II. třetina	3 077 Kč	-	
I. třetina	-	3 077 Kč	
plně zabavitelná částka	-	5 813 Kč	
celkem	12 310 Kč	8 890 Kč	21 200 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Částka, která bude sražena z čisté mzdy povinného a použita na uspokojení nepřednostní pohledávky je ve výši 8 890 Kč. Tuto částku bude plátce mzdy deponovat u sebe, protože ještě neobdržel vyznění o právní moci exekučního příkazu. Povinný ze své původní čisté mzdy 21 200 Kč obdrží pouze částku 12 310 Kč. Přehled vymáhaných pohledávek ke konci kalendářního měsíce viz tabulka 4.4.

Tabulka č. 4.4: Evidence vymáhaných pohledávek

srážka ve prospěch M.B.A. Finance s.r.o.		
celková možná srážka (3 077 + 5 813) (první třetina + plně zabavitelná částka)		
počáteční stav pohledávky	sražena částka	konečný stav
18 250 Kč	8 890 Kč	9 360Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Konečný stav vymáhané pohledávky je 9 360 Kč a k jejímu částečnému uspokojení byla použita částka první třetiny a plně zabavitelné částky.

4.3.2 leden 2018

V měsíci lednu obdržel plátce mzdy vyrozumění o právní moci viz příloha č. 2 v exekučním řízení k uspokojení pohledávky proti povinnému: Adam Beránek na návrh oprávněného: M.B.A Finance s. r. o.

Dne 8. 1. 2018 bylo plátci mzdy doručeno vyrozumění o právní moci, k tomu dni plátce mzdy vyplatil deponovanou srážku ve prospěch oprávněného, na stanovený účet s příslušným variabilním symbolem dle exekučního příkazu.

Stejný princip výpočtu uplatní plátce mzdy i na mzdu vyplacenou v lednu viz tabulka č. 4.5. Nové výše nezabavitelných částek uplatní plátce mzdy poprvé za výplatní období, do něhož připadne den, od něhož se tyto částky mění. Nové nezabavitelné částky působí až na mzdu vyplacenou za měsíc leden 2018 která je zúčtována a vyplacena v únoru 2018. Na mzdu za měsíc prosinec 2017 vyplacenou v lednu 2018 uplatní plátce mzdy dosavadní nezabavitelné částky.

V měsíci lednu je vyúčtovaná čistá mzda povinného ve výši 19 800 Kč na tuto mzdu povinného plátce mzdy použije nezabavitelné částky platné v r. 2017.

Tabulka č. 4.5: Postup výpočtu srážek v lednu 2018

pořadí	leden 2018	výpočet
1.	čistá mzda	19 800 Kč
2.	nezabavitelná částka	- 6 155 Kč
3.	zbytek čisté mzdy	13 645 Kč
4.	plně zabavitelná částka	- 4 413 Kč (13 645 Kč – 9 232 Kč)
5.	zbytek čisté mzdy po úpravě	9 232 Kč
6.	zaokrouhlení	- 1 Kč
7.	zbytek čisté mzdy po zaokrouhlení	9 231 Kč
8.	rozdělení na třetiny	/3
9.	třetina	3 077 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

V měsíci lednu má povinný menší mzdu, a proto i srážka uvalena na jeho mzdu bude menší. Částka, která zůstane povinnému z jeho čisté mzdy je ve stejné výši jako částka ponechána povinnému v prosinci.

Tabulka č. 4.6: Nárok oprávněného a povinného

leden 2018	zůstane povinnému	sraženo ve prospěch oprávněného	
výše nezabavitelných částek	6 155 Kč	-	
zbytek ze zaokrouhlování	1 Kč	-	
III. třetina	3 077 Kč	-	
II. třetina	3 077 Kč	-	
I. třetina	-	3 077 Kč	
plně zabavitelná částka	-	4 413 Kč	
celkem	12 310 Kč	7 490 Kč	19 800 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

K 10. 1. 2018 je celková sražená částka ve výši 7 490 Kč a plátce mzdy ji neprodleně vyplátí ve prospěch oprávněného.¹²³

Dne 18. 1. 2018 byl plátcí mzdy doručen nový exekuční příkaz viz příloha č. 3, kde v roli oprávněného vystupuje Komerční banka, a.s. proti povinnému Adamu Beránkovi. **Celková částka exekučního řízení je ve výši 28 200 Kč.** Jedná se o **nepřednostní pohledávku** a plátce mzdy ji označí jako druhou v pořadí a bude ji uspokojovat až následně po uspokojení pohledávky s lepším časovým pořadím¹²⁴. Rovněž se bude tato pohledávka uspokojovat z první třetiny a plně zabavitelné částky připadající na daný kalendářní měsíc. S exekučním příkazem bude plátce mzdy dále pracovat až v následujícím měsíci.

¹²³ Plátce mzdy dané srážky již nedeponuje ale rovnou je vyplácí ve prospěch oprávněného, protože již obdržel vyrozumění o právní moci.

¹²⁴ Lepší časové pořadí – starší pohledávka.

Ke konci měsíce ledna plátce eviduje vymáhané **pohledávky viz tabulka č. 4.7.**

Tabulka č. 4.7: Evidence vymáhaných pohledávek

srážka ve prospěch M.B.A. Finance s.r.o.			srážka ve prospěch Komerční banka, a.s.		
celková srážka (3 077 + 4 413) (první třetina + plně zabavitelná částka)			celková srážka (3 077 + 4 413) (první třetina + plně zabavitelná částka)		
počáteční stav pohledávky	sražená částka	konečný stav	počáteční stav pohledávky	sražená částka	konečný stav
9 360 Kč	7 490 Kč	1 870 Kč	28 200 Kč	0 Kč	28 200 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.3 únor 2018

Srážky v měsíci únoru se rovněž počítají stejným principem jako v předešlých měsících s tím rozdílem, že se změnila výše nezabavitelných částek na rok 2018 (tabulka č. 4.8) a dochází k souběhu dvou běžných pohledávek.

Tabulka č. 4.8: Nezabavitelné částky pro rok 2018

dílčí částky potřebné k výpočtu	částka v Kč
nezabavitelná částka na osobu povinného	6 225,33
nezabavitelná částka na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné	1 556,33
hraniční hodnota: ŽMJ + NNB (životní minimum jednotlivce + normativní náklady na bydlení)	9 338

Zdroj: Vlastní zpracování

Nezabavitelná částka připadající na osobu povinného se zvýšila oproti roku 2017 o 70,67 Kč a nezabavitelná částka na každou vyživovanou osobu se rovněž zvýšila a to o 17,67 Kč. Hraniční hodnota je také zvýšena o 106 Kč, a to zásluhou zvýšení normativních nákladů na bydlení.

V únoru plátce mzdy bude počítat již s hodnotou 6 226 Kč která připadá na nezabavitelnou částku na osobu povinného a částkou 9 338 Kč postup výpočtu viz tabulka 4.9. V měsíci únoru má plátce mzdy zúčtovanou čistou mzdu u povinného ve výši **25 000 Kč**

Tabulka č. 4.9: Postup výpočtu srážek pro únor 2018

pořadí	únor 2018	výpočet
1.	čistá mzda	25 000 Kč
2.	nezabavitelná částka	- 6 226 Kč
3.	zbytek čisté mzdy	18 774 Kč
4.	plně zabavitelná částka	- 9 436 Kč (18 774 Kč – 9 338 Kč)
5.	zbytek čisté mzdy po úpravě	9 338 Kč
6.	zaokrouhlení	- 2 Kč
7.	zbytek čisté mzdy po zaokrouhlení	9 336 Kč
8.	rozdělení na třetiny	/3
9.	třetina	3 112 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Díky změnám a navýšení nezabavitelných částek a normativních nákladů na bydlení zůstane povinnému v měsíci únoru vyšší částka. Rovněž díky vysoké mzdě případně na uspokojované pohledávky vyšší část čisté mzdy povinného viz tabulka č. 4.10.

V únoru rovněž dochází k celkovému vymožení uspokojované pohledávky, kde je oprávněným M.B.A. Finance s. r. o.

Celková částka připadající na srážku bude rozdělena a budou jí uspokojené obě vymáhané pohledávky. Částka 1 870 Kč bude použita k uspokojení pohledávky M.B.A. Finance s. r. o. a zbylá část k uspokojení pohledávky Komerční banka a.s.

Tabulka č. 4.10: Nárok oprávněného a povinného

únor 2018	zůstane povinnému	sraženo ve prospěch oprávněného	
výše nezabavitelných částek	6 226 Kč	-	
zbytek ze zaokrouhlování	2 Kč	-	
III. třetina	3 112 Kč	-	
II. třetina	3 112 Kč	-	
I. třetina	-	3 112 Kč	
plně zabavitelná částka	-	9 436 Kč	
celkem	12 452 Kč	12 548 Kč	25 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Dne 10. 2. 2018 vyplatí plátce mzdy částku 1 870 Kč k uspokojení pohledávky M.B.A. Finance s. r. o. Plátce mzdy bude sraženou částku ve výši 10 678 Kč (12 452 Kč – 1 870 Kč) deponovat u sebe, jelikož ještě neobdržel vyrozumění o právní moci nařízeného exekučního příkazu ve prospěch oprávněného Komerční banka a.s.

Dne 20. 2. 2018 obdržel plátce mzdy rozhodnutí o daňové exekuci srážkami ze mzdy a jiných příjmů viz příloha č. 4. V roli oprávněného je Magistrát města Ostravy proti povinnému Adamovi Beránkovi. Vykonatelný nedoplatek je ve výši 700 Kč a jedná se o přednostní pohledávku.

Dne 21. 2. 2018 bylo plátcí mzdy doručeno vyrozumění o nabytí právní moci exekučního příkazu, kde v roli oprávněného je Komerční banka, a.s. Vyrozumění o právní moci nařízené exekuce viz příloha č. 5. Plátce po doručení vyrozumění o nabytí právní moci daného exekučního příkazu vyplatí srážky ve výši 10 678 Kč ve prospěch účtu oprávněného dle exekučního příkazu.

Plátce mzdy ke konci měsíc února eviduje tři vymáhané pohledávky viz tabulka č. 4.11.

Tabulka č. 4.11: Evidence vymáhaných pohledávek

srážka ve prospěch M.B.A. Finance s.r.o.			srážka ve prospěch Komerční banka, a.s.		
celková možná srážka (3 112 + 9 436) (první třetina + plně zabavitelná částka)			celková možná srážka (1 242 + 9 436) (první třetina + plně zabavitelná částka)		
počáteční stav pohledávky	sražená částka	konečný stav	počáteční stav pohledávky	sražená částka	konečný stav
1 870 Kč	1 870 Kč	uhrazena	28 200 Kč	10 678 Kč	17 522 Kč

srážka ve prospěch Magistrát města Ostravy		
celková možná srážka (3 112 + 9 436) (druhá třetina + plně zabavitelná částka)		
počáteční stav pohledávky	sražená částka	konečný stav
700 Kč	0 Kč	700 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.4 březen 2018

Dle vyúčtování má čistou mzdu povinný ve výši 18 700 Kč viz tabulka č. 4.12. Plátce mzdy vychází ze stejného principu výpočtu srážek, avšak při rozdělování a ponechání části třetin se situace změní. V případě předností pohledávky plátce mzdy bude čerpat částku druhé třetiny na její uspokojení.

Tabulka č. 4.12: Postup výpočtu srážek pro březen 2018

pořadí	Březen 2018	výpočet
1.	čistá mzda	18 700 Kč
2.	nezabavitelná částka	- 6 226 Kč
3.	zbytek čisté mzdy	12 474 Kč
4.	plně zabavitelná částka	- 3 136 Kč (12 474 Kč – 9 338 Kč)
5.	zbytek čisté mzdy po úpravě	9 338 Kč
6.	zaokrouhlení	- 2 Kč
7.	zbytek čisté mzdy po zaokrouhlení	9 336 Kč
8.	rozdělení na třetiny	/3
9.	třetina	3 112 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Z důvodu nízké čisté mzdy povinného je částka sloužící k uspokojování pohledávek nižší než v minulých měsících. Částku, kterou je možné z druhé třetiny čerpat je v tomto konkrétním případě pouze 700 Kč, jelikož druhá třetina slouží k uspokojení pouze přednostních pohledávek a nelze ji nijak převádět či slučovat s částkou která připadá na první třetinu. Z druhé třetiny se srazí pouze ta část, která připadá na vymáhanou pohledávku a zbylá část nevyčerpané druhé třetiny je ponechána povinnému viz tabulka č. 4.13.

Tabulka č. 4.13: Rozdělení čisté mzdy mezi povinného a oprávněného

únor 2018	zůstane povinnému	sraženo ve prospěch oprávněného	
výše nezabavitelných částek	6 226 Kč	-	
zbytek ze zaokrouhlování	2 Kč	-	
III. třetina	3 112 Kč	-	
II. třetina	2 412 Kč	700 Kč	
I. třetina	-	3 112 Kč	
plně zabavitelná částka	-	3 136 Kč	
celkem	11 752 Kč	6 948 Kč	18 700 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

K 10. 3. 2018 je povinnému z jeho čisté mzdy sražena částka ve výši 6 948 Kč a tu plátce mzdy rozdělí mezi přednostní pohledávku a běžnou pohledávku. Částku čerpá ve

prospěch uspokojení přednostní pohledávky (Magistrát města Ostravy) z druhé třetiny ve výši 700 Kč a danou částku u sebe deponuje. Zbylou část sražené částky (3 112 Kč + 3. 136 Kč) vyplatí ve prospěch oprávněného Komerční banky a.s.

Dne 14. 3. 2018 bylo plátcí mzdy doručeno vyrozumění o právní moci daňové exekuce (příloha č. 6) ve prospěch předností pohledávky. Plátce mzdy obratem deponovanou částku ve výši 700 Kč vyplatí ve prospěch oprávněného: Magistrát města Ostravy.

Ke konci měsíce března eviduje plátce mzdy tři vymáhané pohledávky a z toho dvě již dle jeho výpočtů uhrazené viz tabulka č. 4.14.

Tabulka č. 4.14: Evidence vymáhaných pohledávek

srážka ve prospěch M.B.A. Finance s.r.o.			srážka ve prospěch Magistrát města Ostravy		
celková možná srážka (3 112 + 3 136) (první třetina + plně zabavitelná částka)			celková možná srážka (3 112 + 3 136) (druhá třetina + plně zabavitelná částka)		
počáteční stav pohledávky	sražená částka	konečný stav	počáteční stav pohledávky	sražená částka	konečný stav
1 870 Kč	1 870 Kč	uhrazena	700 Kč	700 Kč	uhrazena

srážka ve prospěch Komerční banka a.s.		
celková možná srážka (1 112 + 3 136) (první třetina + plně zabavitelná částka)		
počáteční stav pohledávky	sražená částka	konečný stav
17 522 Kč	6 248 Kč	11 274 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Přehled srážek všech vymáhaných pohledávek za čtyři po sobě jdoucí měsíce viz tabulka č. 4.15. Pro zjednodušení jsou jednotliví vymáhané pohledávky označeny písmeny:

- písmenem **A** je označena pohledávka M.B.A. Finance s.r.o.,
- písmenem **B** je označena pohledávka Komerční banka a.s.,
- písmenem **C** je označena pohledávka Magistrátu města Ostravy.

Tabulka č.4.15: Přehled vymáhaných pohledávek

měsíce	pohledávka	sraženo a deponováno			vyplaceno oprávněnému		
		počáteční stav v Kč	datum srážky	sražená částka v Kč	vyplacená částka v Kč	datum vyplacení	konečný stav v Kč
prosinec 2017	možná srážka ze součtu první třetiny a plně zabavitelné částky v Kč (3 077 + 5813)						
	A	18 250	10.12.2018	8 890	8 890	8.1.2018	9 360
leden 2018	možná srážka ze součtu první třetiny a plně zabavitelné částky v Kč (3 077+ 4 413)						
	A	9 360	10.1.2018	7 490	7 490	10.1.2018	1 870
únor 2018	možná srážka ze součtu první třetiny a plně zabavitelné částky v Kč (3 112 + 9 436)						
	A	1 870	10.2.2018	1 870	1 870	10.2.2018	uhrazeno
	B	28 200	10.2.2018	10 678	10 678	21.2.2018	17 522
březen 2018	možná srážka ze součtu druhé třetiny a plně zabavitelné částky v Kč (3 112 + 3 136)						
	C	700	10.3.2018	700	700	19.3.2018	uhrazeno
	možná srážka ze součtu první třetiny a plně zabavitelné částky v Kč (3 112 + 3 136)						
	B	17 522	10.3.2018	6 248	6 248	10.3.2018	11 274

Zdroj: Vlastní zpracování

Plátce mzdy ukončil v případě exekuce ve prospěch oprávněného M.B.A. Finance s.r.o. provádění srážek, jelikož dle jeho výpočtů došlo k celkové úhradě částky exekučního řízení vyčíslené na 18 250 Kč. Předběžné náklady exekuce, které stanovil soudní exekutor mohou být odlišené od skutečných a soudní exekutor je vyčíslí až na konci celého exekučního řízení a to tzv. příkazem k úhradě nákladů exekuce. Po doručení příkazu k úhradě nákladů exekuce provede plátce mzdy srážku ve prospěch tohoto příkazu. V tomto konkrétním případě plátce ukončil provádění srážek a prozatím neobdržel žádný příkaz k úhradě nákladů exekuce.

V případě vymáhané pohledávky ve prospěch Komerční banky, s.r.o. bude plátce mzdy pokračovat ve srážkách ze mzdy povinného, až do celkového vymožení pohledávky, nákladů nalézacího řízení a nákladů exekuce které dohromady činí částku 28 200 Kč. V měsíci březnu plátce mzdy eviduje k zaplacení částku 11 274 Kč.

Pohledávka Magistrátu města Ostravy byla uhrazen v plné výši hned v měsíci březnu při prvním provádění srážek. Exekuce srážkami ze mzdy ve prospěch oprávněného Magistrátu města Ostravy ze zákona končí a o jejím zániku není vydáno žádné zvláštní rozhodnutí či oznámení.

4.4 Statistika exekucí v ČR

Ze statistik Exekutorské komory ČR vyplývá že celkem 863 000 lidí starších 15 let má nějakou exekuci. Počet osob, které mají exekuci narostl za rok o 3,4 procenta, přestože je nízká nezaměstnanost a rostou mzdy. Celkový počet exekučních řízení mezi roky 2016 a 2017 vzrostl o 4,8 procenta na 4,67 mil.

Takřka půl milionu lidí má tři a více exekucí. Vymáhané pohledávky mají nejčastěji charakter úvěru, neuhrazené odebrané služby (telefon, energie, MHD, pojistné aj.), pokuty či poplatku, výživného a nájemného.¹²⁵

4.5 Připravovaná oddlužovací novela

Připravovaná oddlužovací novela insolvenčního zákona má zpřístupnit institut oddlužení širšímu okruhu dlužníků. Proces oddlužení by trval tři, pět nebo sedm let v závislosti na tom, v jaké výši dlužník splatil své dluhy. V připravované novele se předpokládá, že do procesu oddlužení by mohli vstoupit dlužníci bez ohledu na výši svých závazků. Stávající podmínka, podle níž musí být dlužník schopen během pěti let splatit alespoň 30 procent svých dluhů by byla zrušena.¹²⁶

4.5.1 Výhody připravované novely

Důsledkem upravení podmínek insolvenčního zákona by měla být motivace dlužníka k aktivnímu zapojení do umořování svých dluhů. Předkládaný návrh oddlužovací novely by měl eliminovat část dlužníků pohybujících se ve sféře šedé ekonomiky. Mělo by pro ně být výhodné vstoupit do procesu oddlužení a důsledkem by měl být růst nabídkou práce. S růstem nabídky práce roste i počet zaměstnaných osob, a to má kladný vliv na daňové výnosy a sociální systém.

¹²⁵ www.ceskajustice.cz/2018/02/zadluzenych-lidi-pribyva-i-pres-rekordne-nizkou-nezamestnanost-desetina-lidi-nad-15-let-ma-exekuci/

¹²⁶ www.ceska-justice.cz/2018/01/vlada-schvalila-oddruzovaci-novelu-neni-dluhova-amnestie-vklazuje-pelikan/

4.5.2 Možné nevýhody připravované novely

Kritika připravované novely tkví v tom, že by mohlo dojít k masovému zneužívání oddlužení, jelikož novela nepřímo říká, že dlužník za své dluhy nemusí platit, což může vést k ještě větší míře zadluženosti. Další případným nedostatkem novely je, že náklady dlužníků ponesou pouze věřitelé. Rovněž budou kladeny větší nároky na soudy a insolvenční správce, a to konkrétně na personální, materiální a technické zázemí.

5 Závěr

Cílem této práce bylo vyhodnotit jednotlivé fáze exekuční řízení. Druhá kapitola byla zaměřena na teoretickou část, vysvětlení základních pojmů, které s exekucí a exekučním řízením souvisí. V této kapitole byl zároveň podrobně rozepsán profil exekutora.

Ve třetí kapitole je znázorněn pohled na srážky ze mzdy, kterými mohou být postiženy příjmy zaměstnance. Jedná se o srážky na základě zákona, dohod a exekucí. U rizikových částí postupu srážek ze mzdy byl znázorněn ilustrační příklad či obrázek pro lepší pochopení daného tématu.

Exekuce soudních exekutorů převyšuje svými počty ostatní způsoby vymáhání vykonatelných pohledávek. Nejčastěji využívanou formou exekuce je exekuce srážkami ze mzdy, jejíž ilustrační příklad je znázorněn ve čtvrté kapitole. Zde jsou rovněž uvedeny nestandardní situace, které mohou nastat při srážkách ze mzdy na základě probíhající exekuce. Analýza exekuce srážkami ze mzdy jejíž teoretické znalosti byly vytýčeny v třetí kapitole, jsou přeneseny do praktického příkladu. Jedná se o přenesení znalostí z rozdílných kombinací možností realizace exekuce do praktického příkladu, který se zaměřuje na konkrétní případ exekuce srážkami ze mzdy.

Z výsledků analýzy je patrné, že celková tíha výpočtů připadá ve velké míře na plátce mzdy. V tomto konkrétním případě je plátcovi mzdy doručován jeden exekuční příkaz za druhým a pokud plátce mzdy nemá zkušenosti s danou problematikou může lehce udělat chybu. Náročnost tkví rovněž v uplatňovaných nezabavitelných částkách, které se každoročně mění.

Do praktického příkladu, který je podrobně rozebrán ve čtvrté kapitole je úmyslně zařazen výpočet srážek na přelomu dvou let, kde si plátce mzdy musí uvědomit na jakou výši nezabavitelných částek má povinný v daném kalendářním měsíci nárok. Dále je důležité, aby si plátce mzdy zaznamenal datum doručení exekučních příkazů a díky tomu správně dané exekuční příkazy seřadil. Plátce mzdy musí také vědět, že sražené částky připadající na vymáhané pohledávky nesmí vyplatit ve prospěch oprávněného, do té doby, než mu bude doručeno vyrozumění o nabytí právní moci konkrétního exekučního příkazu.

Celkový nastavený třetinový systém výpočtu srážek ze mzdy je pracný a náročný na čas. V exekučním řízení je uspokojována vymáhána pohledávka oprávněného včetně příslušenství, dále pak náklady exekučního řízení a náklady oprávněného. V exekučním příkazu k úhradě nákladů exekuce, který posílá exekutor při samotném konci exekučního řízení nejsou nikde vyčísleny náklady plátce mzdy, který má nezpochybnitelnou zásluhu na uspokojení vymáhané pohledávky. Plátce mzdy má nárok na náhradu nákladů, které mu vznikly při exekučním řízení, avšak zůstává otázkou, zda by tyto náklady měl platit povinný či stát, který ukládá plátcům mzdy určité povinnosti.¹²⁷

Ze zveřejněných údajů k únoru 2018 vyplývá, že téměř desetina osob v ČR nad 15 let má nějakou exekuci. Počet osob, na které je vedena exekuce se zvýšil oproti r. 2016 o 31 000, přestože je míra nezaměstnanosti velice nízká. Počet exekucí byl ke konci r. 2017 vyčíslen na 4,67 mil. Toto číslo se může zdát enormní, avšak celkový počet exekucí zahrnuje i tzv. bezvýsledné exekuce,¹²⁸ a to, za celou dobu existence soudních exekutorů.

Na konci čtvrté kapitoly je zmíněna připravovaná oddlužovací novela, zásluhou které, by mělo dojít k úbytku pohledávek, které jsou vymáhány exekučně. Díky novele by měl být zpřístupněn proces oddlužení pro více dlužníků. V návaznosti na upravení podmínek v procesu oddlužení by měl nastat přesun dlužníků ze sféry šedé ekonomiky na trh práce. Názory, které kritizují danou novelu tkví hlavně v tom, že by přijetím novely mohlo dojít k masovému zneužívání oddlužení.

Diplomová práce je určena hlavně pro zaměstnavatele a pracovníky účtáren, kteří se danou problematikou musejí zabývat. Využít tuto práci mohou rovněž dlužníci a věřitelé,¹²⁹ kteří si potřebují ujasnit základní postupy a pravidla, které s exekučním řízením souvisí. Díky ilustračním příkladům budou mít lepší přehled o tom, jak v jednotlivých fázích exekučního řízení postupovat. Práci mohou rovněž využít zainteresované osoby a s informacemi, které získají z této publikace, mohou zefektivnit uspokojování vymáhaných pohledávek.

¹²⁷ Povinnosti spojené s řádným, správným a včasným provedením srážek ze mzdy povinného.

¹²⁸ Do bezvýsledných exekucí spadají i exekuce, u kterých je vedeno insolvenční řízení, takže samotný výkon exekuce nemůže být proveden.

¹²⁹ V exekučním řízení tedy povinný a oprávněný.

Seznam použité literatury:

a) Odborná kniha

BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. Olomouc: ANAG, 2013. 375 s. ISBN 978-80-7263-819-2.

BREBURDA, Jan. *Exekuce srážkami ze mzdy 2018*. 6. Olomouc: ANAG, 2018. 511 s. ISBN 978-80-7554-118-5.

JEŽEK, Martin. *Jak vyvrát na exekuce*. Brno: BizBooks, 2013. 104 s. ISBN 978-80-265-0070-4.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda mzdové účetní 2017*. Olomouc: ANAG, 2017. 631 s. ISBN 978-80-7554-062-1.

Občanský soudní řád: Zvláštní řízení soudní; Rozhodčí řízení; Exekuční řád; Soudní poplatky, mediace, veřejné dražby a další předpisy: redakční uzávěrka 20.4.2015. Ostrava: Sagit, 2015. 416 s. ISBN 978-80-7488-112-1.

RADKOVÁ, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7201-767-6.

SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuce*. Ostrava: KEY Publishing, 2008. 216 s. ISBN 978-80-87071-91-5.

ŠUBRT, Bořivoj. *Exekuční a ostatní srážky ze mzdy a z jiných příjmů: pro roky 2013 a 2014*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. 154 s. ISBN 978-80-7478-378-4.

Zákoník práce: podle stavu k 1.1.2010. Ostrava: Sagit, 2010. 128 s. ISBN 978-80-7208-780-8.

Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář. Praha: C.H. Beck, 2010. 647 s. ISBN 978-80-7400-179-6.

TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. Praha: C.H. Beck, 2006. 836 s. ISBN 80-7179-489-9.

a) Elektronické dokumenty

ČESKÁ JUSTICE: nejprůhlednější průvodce českou justicí. Dostupné z:
www.ceska-justice.cz/2018/01/vlada-schvalila-oddruzovaci-novelu-neni-dluhova-amnestie-vklazuje-pelikan/

www.ceskajustice.cz/2018/02/zadluzenych-lidi-pribyva-i-pres-rekordne-nizkou-nezamestnanost-desetina-lidi-nad-15-let-ma-exekuci/

EXEKUTORSKÁ KOMORA České republiky: Exekutoři radí. Dostupné z:
<http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/794-6-co-je-to-exekuce?w=>

EXEKUTORSKÝ ÚŘAD PRAHA 3: Služby. Dostupné z:
<http://www.eupha3.cz/sluzby.html?id=191>

Seznam zkratk:

exekuční činnost – nucený výkon exekučních titulů

exekutor – soudní exekutor

EŘ – exekuční řád

ministerstvo – ministerstvo spravedlnosti

ministr – ministr spravedlnosti

NOZ – nový občanský zákoník

OSŘ - občanský soudní řád

OSSZ – okresní správa sociálního zabezpečení

pověření – pověření a nařízení exekuce

srážky ze mzdy – srážky ze mzdy, platu a z jiných příjmů zaměstnance z pracovněprávního vztahu.

vykonavatel – vykonavatel exekutora

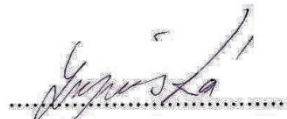
ZP – zákoník práce

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO; - bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27. 4. 2018

Bc. Simona Lupinská

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Exekuční příkaz k provedení exekuce srážkami

Příloha č. 2: Vyrozumění o právní moci

Příloha č. 3: Exekuční příkaz

Příloha č. 4: Rozhodnutí o daňové exekuci

Příloha č. 5: Vyrozumění o právní moci

Příloha č. 6: Vyrozumění o právní moc

